Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

STATISTISKE MEDDELELSER,

2. Rk.

FØRSTE BIND.

UDGIVET AF DET STATISTISKE BUREAU.

KJÖBENHAVN.

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI VED F. S. MUHLE.

1862.

I.

Om

Hovedstadens Befolkning

efter Folketællingen den 1ste Febr. 1860.

Efter Folketællingen den 1. Febr. 1855 udgjorde Hovedstadens Befolkning 143591 Individer, nemlig 69511 af Mandkjönnet og 74080 af Qvindekjönnet.

Hovedstadens Befolkning var derimod efter Folketællingen d. 1. Februar 1860 155143, hvoraf 74247 af Mandkjönnet og 80896 af Qvindekjönnet.

Dette er i 5 Aar en Tilvæxt af 11552 Individer, lidt over 8 pCt. (8,05).

Tilvæxten af Folkemængden skyldes deels Overskuddet af Födsler over Dödsfald i de mellemliggende 5 Aar, deels Indvandring, d. v. s. Overskuddet af de Tilflyttede over de Bortflyttede. Hiint udgjorde fra 1. Jan. 1855 til 31. Decbr. 1859 6557; ved Indvandring kan altsaa Hovedstadens Befolkning antages i dette Tidsrum at være voxet med c. 5000 Individer.

Forholdet af Mandkjönnet til Qvindekjönnet var i 1855 som 1000 : 1066; derimod var Forholdet i 1860 som 1000 : 1090, en Følge af, at den mandlige Befolkning i de mellemliggende 5 Aar kun er voxen med 4736 Sjæle, den qvindelige derimod med 6816. Dette skyldes kun for en meget ringe Deel den förste af de

anförte Aarsager til Tilvæxten, thi Overskuddet af de mandlige Födsler over de mandlige Dödsfald i de mellemliggende 5 Aar var 3198, medens, hvad Qvindekjönnet angaaer, dette Overskud var 3359, altsaa kun 160 flere — der maa altsaa i Forhold til de Bortflyttede være tilflyttet langt flere Fruentimmer end Mandfolk i Aarene 1855—1860. Dette Faktum, som ved förste Öiekast kunde overraske, finder imidlertid let sin Forklaring, deels derved, at Garnisonen i 1860 var mindre end i 1855, deels derved, at nogle Haandværk, istedetfor at tiltage med den stigende Befolkning, ere aftagne eller idetmindste dreves med færre Medhjælpere i 1860 end i 1855. Dette vil blive mere indlysende, naar vi komme til at betragte Befolkningen efter Stilling og Næringsveie.

Her skal det kun bemærkes, at Garnisonen, som i Slutningen af Januar 1855, efter Krigsministeriets Opgivende, udgjorde 4762 Mand, Officerer og Menige, d. 1. Febr. 1860 kun udgjorde 4257 Mand, nemlig:

392 Officerer.
847 Underofficerer og Spillemænd.
2624 Underkorporaler, Menige og Rekruter.
193 militaire Arbeidere.
66 Mellemstabsbetjente og Officianter.
87 Understabsbetjente.
48 Haandværkere.

Tilsammen . . . 4257.

Ved Folketællingen i 1860 taltes ved Landmilitairetaten
af Officerer og Embedsmænd. 515
- Underklasserne 3866

tilsammen . . . 4381,

medens ved Tællingen i 1855 i disse Klasser taltes resp. 622 og 4374, tilsammen 4996.

Af de 155143 Mennesker, som i 1860 udgjorde Hovedstadens Befolkning, levede 130,977 i de indenbyes Qvarterer og 24166 i de 2 udenbyes Qvarterer.

I 1855 var Befolkningen i de indenbyes Qvarterer 130474, og i de udenbyes Qvarterer boede dengang 13117. Disses Befolkning er altsaa i Löbet af 5 Aar voxet med over 11000 Individer (11049), medens Folkemængden i den egentlige Stad, hvortil Christianshavn og Citadellet i dette Tilfælde ere regnede, kun er steget omtrent 500. Det er i det Hele interessant at see, hvorledes det især er ved at tye til Bygningerne udenfor Stadens Volde, at der er skaffet Plads til den tiltagende Befolkning af Hovedstaden. I 1850 boede i de 2 udenbyes Qvarterer endnu kun 7280

i 1855 13117

i 1860 . . . . . 24166.

Befolkningen udenfor Voldene er saaledes i 10 Aar tiltagen med 16886 Individer, medens den i det samme Tidsrum kun er stegen med 8562 indenfor Voldene, hvorved det ydermere maa erindres, at der er meget vægtige Grunde for at antage, at det netop var Befolkningen af Staden indenfor Voldene, som blev for lavt angivet i 1850, saa at man næsten kan paastaae, at Kjöbenhavn selv og Christianshavn i 1860 ikke beboedes af mange flere Mennesker end i 1850.

Til Oplysning om hvad ovenfor er sagt om, at Tilvæxten af Befolkningen i de sidste 5 Aar næsten udelukkende falder paa de 2 udenbyes Qvarterer, vil den efterfölgende Sammenstilling af Qvarterernes Befolkning i 1855 og 1860 tjene:

	1855.	1860.	+	÷
Öster Qvarteer	8611	8565	. . .	46
Strand —	2530	2499	. . .	31
Snarens —	4766	4467	. . .	299
Vester —	8812	8753	. . .	59
Nörre —	9188	9074	. . .	114
Klædebo —	7036	7169	133	
Frimands —	5043	4925	. . .	118
Kjöbmager —	11676	11285	. . .	391
Rosenborg —	10179	10350	171	

	1855.	1860.	+	÷
St. Annæ Vester Qvarteer. .	26103	26571	468	
— — Öster — . .	12606	13213	607	
Christianshavns — . .	16483	16807	324	
Nyboder	6733	6635	. . .	98
Citadellet	708	664	. . .	44
Udenbyes Vester-Qvarteer .	3961	7296	3335	
— Klædebo — .	9156	16870	7714.	

Det vil heraf sees, at Folkemængden i 7 indenbyes Qvarterer, ligesom i Nyboder og i Citadellet, langtfra at være stegen tvertimod er aftagen i de her omhandlede 5 Aar — i Snarens Qvarteer endog med 6 pCt. —, og at Tilvæxten i de andre 5 indenbyes Qvarterer i det Hele har været ubetydelig og kun i St. Annæ Öster Qvarteer har udgjort henved 5 pCt.; derimod er Folkemængden i de 2 udenbyes Qvarterer i det samme Tidsrum stegen 84 pCt.

Da saaledes Folkemængden i de indenbyes Qvarterer næsten ikke har undergaaet nogen Forandring fra 1855 til 1860, vilde det være overflödigt at gjöre en Sammenstilling af Befolkningen gadeviis 1855 og 1860 eller paany at udtale sig om Befolkningens Tæthed i de forskjellige Qvarterer. Vi kunne i saa Henseende henholde os til vore tidligere Yttringer[1]). Vi ville her kun bringe i Erindring, at det Areal, som vi henregne til Kjöbenhavns bebyggede Grund, udgjör 339,9 Tönder Land geom. Maal — Christianshavns bebyggede Areal er 51,2 Tönder Land —, og at de forskjellige Qvarterer ere af saare ulige Störrelse. Sammenstiller man Befolkningen indenfor Voldene i 1860 med Arealet af de forskjellige Qvarterer, faaer man följgende Oversigt:

[1]) Statistiske Meddelelser 3 Bd. Pag. 57.

Qvarteret.	Areal. Tdr. Land.	Befolkning 1860.	Paa 100 □ Alen kommer:
Öster	20,3	8565	3,01
Strand	29,5	2499	0,61
Snarens	10,8	4467	2,95
Vester	30,3	8753	2,06
Nörre	22,2	9074	2,92
Klædebo	21,4	7169	2,39
Frimands	11,8	4925	2,98
Kjöbmager	19,7	11285	4,09
Rosenborg	17,1	10350	4,32
St. Annæ Vester . . .	52,4	26571	3,62
— — Öster . . .	80,9	13213	1,17
Nyboder	23,5	6635	2,02
Det egentlige Kbhvn.	359,9	113506	2,39
Christianshavn	51,2	16807	2,34.

Befolkningens Tæthed i de forskjellige Qvarterer var saaledes i 1860 höist ulige, og i det Hele som i 1855. Naar Gjennemsnitstætheden for det egentlige Kjöbenhavn. sættes lig 100, stiller Befolkningens Tæthed i de enkelte Qvarterer sig saaledes:

Öster Qvarteer	126
Strand —	25
Snarens —	124
Vester —	87
Nörre —	122
Klædebo —	100
Frimands —	125
Kjöbmager —	172
Rosenborg —	181
St. Annæ Vester Qvarteer	152
— — Öster —	49
Nyboder	85
Christianshavn	98

Sættes Tætheden i Strand Qvarteer = 1, faaer man følgende Række for Qvartererne:

Strand Qvarteer	1,00
St. Annæ Öster Qvarteer	1,93
Nyboder	3,33
Vester Qvarteer	3,41
Christianshavn	3,88
Klædebo Qvarteer	3,95
Nörre —	4,83
Snarens —	4,88
Frimands —	4,93
Öster —	4,98
St. Annæ Vester Qvarteer	5,99
Kjöbmager —	6,76
Rosenborg —	7,14.

Tætheden i Rosenborg-Qvarteer var altsaa 7,14 Gange saa stor som i Snarens Qvarteer; efter Tællingen i 1855 var Forholdet dog kun 6,94 Gange.

De stationaire Befolkningsforhold i de fleste indenbyes Qvarterer maa lade formode, at der i de sidste 5 Aar ikke er foregaaet betydelige Bygningsforandringer i samme. Efter de af os i saa Henseende indhentede Oplysninger fandtes i 1860 i Snarens, Vester og Frimands Qvarterer ikke en eneste bebygget Grund mere end i 1855, medens i disse 3 Qvarterer 4 Bygninger, som i 1855 beboedes tilsammen af 68 Individer, have faaet en anden Bestemmelse og ved Folketællingen i 1860 vare ubeboede. I Öster, Strand, Nörre, Klædebo, Kjöbmager og Rosenborg Qvarterer ere siden 1855 13 Grunde blevne bebyggede, og i de paa disse opförte Bygninger taltes i 1860 386 Individer; derimod havde 7 Bygninger[1]) i de nævnte Qvarterer, som i 1855 beboedes tilsammen af 130

[1]) Alene i Klædebo-Qvarteer var der 3 Matrikulnummere, paa hvis Grund nu Universitets-Bibliotheket er bygget, men som i 1855 beboedes af 43 Personer.

Personer, faaet en anden Bestemmelse i Mellemtiden og udgik saaledes ved Folketællingen i 1860. Noget anderledes forholder det sig i St. Annæ Vester og St. Annæ Öster Qvarterer samt paa Christianshavn, hvor ogsaa Folkemængden fra 1855 til 1860 er stegen resp. 1,8, 4,7 og 2,0 pCt. I disse Qvarterer ere paa Grunde, hvorpaa ingen Boliger fandtes ved Folketællingen i 1855, i Mellemtiden indtil Folketællingen i 1860 fandt Sted opförte resp. 23, 7 og 6 Bygninger, medens kun resp. 4, 3 og 5 Bygninger i denne Mellemtid ere bortfaldne i disse Qvarterer. Der er altsaa i disse Dele af Hovedstaden skaffet nogle nye Vaaninger tilveie. Men ulige flere ere opförte i de udenbyes Qvarterer, i hvilke, som vi have seet, Forögelsen af Folkemængden siden 1855 egentlig alene har fundet Sted. I Udenbyes Vester Qvarteer ere 84 Grunde blevne bebyggede i Aarene 1855—1860, og i de paa samme opförte Bygninger taltes i 1860 3432 Individer, medens ved Folketællingen i 1855 de enkelte Vaaninger, der fandtes paa disse Grunde, kun husede 399 Mennesker. Desuden vare i 1855 enkelte (6) Grunde bebyggede, hvor 106 Personer taltes, men paa hvilke i 1860 ingen Bygninger fandtes.

I Udenbyes Klædebo Qvarteer vare endnu större Forandringer foregaaede. 16 Grunde, som i 1855 vare bebyggede, og hvor 738 Personer taltes[1]), vare vel i Mellemtiden indtil 1860 blevne forladte, og paa disse taltes Ingen i 1860, men i Qvarteret vare 191 nye Bygninger opförte[2]), i hvilke 7593 Individer taltes, medens de enkelte Bygninger, som havde staaet paa disse Grunde, i 1855 kun havde afgivet Bopæl til 486 Mennesker.

---

[1]) Deriblandt alene i Barakkerne, som interimistisk vare opförte paa en Grund ved Farimagsveien, 593.

[2]) Paa nogle enkelte Grunde ere de nye Bygninger egentlig kun Udvidelser og Forögelser af ældre. Saaledes taltes i Lægeforeningens Arbeiderboliger ved Österfælled i 1855 kun 446 Individer, medens Befolkningen i samme, efterat de nye Tilbygninger vare opförte, i 1860 var stegen til 933.

Om en stigende Overbefolkning af Hovedstaden kan der saaledes ikke være Tale, da det er de udenbyes Qvarterer, der have optaget den forögede Folkemængde, og Terrainet der ikke er indskrænket, som indenfor Voldene. Vel maa det beklages, at de udenbyes Qvarterer ikke fra Begyndelsen af ere blevne tilbyggede efter en ordentlig Plan, og at de sanitaire Hensyn i flere Henseender ere blevne upaaagtede ved en Mængde af de Anlæg, som der ere fremstaaede, og vel er det ikke uden Betænkelighed, at flere af de der opförte Bygninger ere saa stærkt befolkede, at det maa opvække en höi Grad af Formodning om, at de ikke kunne afgive sunde og rummelige Vaaninger for en stor Masse Mennesker[1]) — men de lokale Forhold i de udenbyes Qvarterer have dog i flere Henseender saa mange Fortrin for dem, der finde Sted indenfor Voldene, at Frygten for de almindelige Følger, som snævre, mörke og usunde Vaaninger afföde, betydelig maa formindskes.

Derimod er det endnu bestandig Tilfældet i selve Staden eller i Qvartererne indenfor Voldene, at i samme findes ikke faa Bygninger, i hvilke Befolkningen i den Grad er sammenpakket i snævre, mörke og usunde Boliger, at dette ikke kan være uden de betænkeligste Følger i sanitair Henseende for Hovedstaden i Almindelighed og for disse Huses Beboere i Særdeleshed. Efter Folketællingen i 1860 fandtes endnu 81 Bygninger, hvori taltes 4980 Individer, og i hvilke der kom 20 Personer og derover paa hvert 100 □ Alen (Gaardsrum incl.). Det er vel sandt, at der i 1855 i Staden fandtes 86 Bygninger, hvis Befolkning levede paa et saadant Rum, og som tilsammen indesluttede 6172 Mennesker. Der kom i 1855 i Gjennemsnit paa enhver saadan Bygning 72 Individer, i 1860

---

[1]) Der findes saaledes i Udenbyes Vester Qvarteer 2 Grunde, hvorpaa i 1855 stod en enkelt Bygning, som beboedes af 59 Individer, men som i 1860 vare saaledes udparcellerede, at i de paa samme opförte 20 Bygninger taltes 1195 Individer. I Udenbyes Klædebo Qvarteer findes et enkelt Sted, hvor der i 1860 taltes 278 Individer; et andet Sted beboedes af 238 Personer.

derimod kun 61, og Antallet af disse stærkt befolkede Steder var i 1855 lidt större (5) end i 1860, men det bör ikke forties, at der er ikke faa Huse, i hvilke Befolkningen i Forhold til Arealet staaer meget nær ved den Grændse, som er sat for denne Undersögelse, og det vil af den efterfölgende Fortegnelse sees, at om end den Overfyldning, som fandt Sted i 1855, er aftagen i nogle Steder, er Befolkningen i andre Huse ikke lidet voxet siden denne Tid, og ikke faa nye Steder ere tilkomne i denne Kategori. For at nævne Exempler: i Pedermadsensgang kom i 1860 i Nr. 297 28,9 paa 100 □ Alen og i Nr. 298 25,5 paa et saadant Areal, medens i disse 2 Bygninger i 1855 dog kun kom resp. 21,7 og 24,2 paa 100 □ Alen; i Dronningens Gade i Nr. 209, 259 og 265 kom i 1860 resp. 24,9, 22,7 og 22,8 paa 100 □ Alen, og i 1855 kun resp. 19,0, 13,6 og 16,8. I Huset Nr. 109 i lille Bröndstræde kom i 1860 25,2 Individer paa 100 □ Alen Areal og i 1855 kun 11,4.

Den nedenstaaende Liste giver en Oversigt over alle de Steder, hvor d. 1. Febr. 1860 levede 20 Personer og derover paa 100 □ Alen Areal (Gaardsrum incl.)[1]).

Gadens Navn.	Matr.-Nr.	Antal Beboere 1860.	Antal Beboere pr. 100 □ Alen.	
			1860.	1855.
**Adelgade	251	61	33,5	34,6
**Hjortelængen	159	61	31,1	31,1
*Holmensgade	112	38	29,7	21,9
*Smedensgang	125	41	29,1	27,7
**Sölvgade	411	73	29,1	31,1
**Pedermadsensgang	297	44	28,9	21,7
**Balsamgade	457	90	28,8	29,5
**Lille Bröndstræde	105	79	28,5	31,8
*Borgergade	128	83	27,9	29,2

[1]) Man har for Sammenligningens Skyld fulgt den samme Fremgangsmaade, som i 1850 og 1855, kun at tage Hensyn til det grundskatpligtige Areal. De med ** betegnede Huse og Gaarde findes paa begge tidligere Lister, de med * betegnede alene paa Listen for 1855.

Gadens Navn.	Matr.-Nr.	Antal Beboere 1860.	Antal Beboere pr. 100 □ Alen. 1860.	1855.
*Klærkegade	426	48	27,9	29,6
*Farvegade	129	104	27,2	31,9
*Lille Bröndstræde	104	41	27,0	27,6
**Rosengade	440	140	25,9	25,5
*Klosterstræde	82	54	25,5	24,5
*Pedermadsensgang	298	38	25,5	24,2
Lille Bröndstræde	109	31	25,2	11,4
*Prindsensgade	373	99	24,9	25,7
Dronningensgade	209	93	24 9	19,0
*Klærkegade	434 A.	57	24,7	24,6
Borgergade	106	74	24,1	16,6
*Pedermadsensgang	306	55	24,1	25,9
*Dronningenstvergade	337	48	23,9	27,9
*Vognmagergade	70	24	23,8	26,7
—	74	53	23,6	19,1
*Dronningenstvergade	365	55	23,6	29,6
*Dronningensgade	238	48	23,4	27,8
*Asylgade	179	41	23,4	24 6
Lille Bröndstræde	108	32	23,4	17,5
Möntergade	44	53	23,3	15,9
*Pistolstræde	312	26	23 0	22,1
Dronningensgade	265	34	22,8	16,8
—	259	77	22,7	13,6
*Borgergade	153	126	22,7	22,1
St. Pederstræde	102	30	22,7	19,7
*Gammelmönt	165	28	22 6	21,0
*Antonistræde	230	53	22,6	24,8
**Balsamgade	454	62	22,6	22,6
*Kaninlængen	84	29	22,5	23,3
*Adelgade	249	226	22,5	21,7
Store Bröndstræde	93	96	22,2	18,9
*Lille Bröndstræde	107	48	22,1	22,6
Store Kongensgade	253	38	22,1	18,6
*Lille Helliggeiststræde	131	44	22,0	22,5
Adelgade	232	47	22,0	18 2
*Klærkegade	434 B.	65	21,9	24,6
*Wildersgade	62	77	21,9	24,4
*Sophiegade	360 A.	43	21,9	22,0
*Mikkelbryggersgade	98	33	21,9	22 5
*Löngangsstræde	165	73	21,9	20,7
Klærkegade	432	37	21,8	19,4

Gadens Navn.	Matr.-Nr.	Antal Beboere 1860.	Antal Beboere pr. 100 □ Alen. 1860.	1855.
Aabenraa	235	27	21,6	15,2
*Holmensgade	118	61	21,4	22,1
**Klærkegade	433	36	21,4	22,0
Dronningensgade	237	46	21,3	15,7
**Rosengade	438	116	21,2	23,6
Mikkelbryggersgade	106	64	21,2	19,5
**Teglgaardsstræde	198	151	20,9	22,3
Store Bröndstræde	99	65	20,8	17,3
Bryggerlængen	76	35	20,8	13,1
*Helsingörsgade	316	40	20,6	26,8
Amagergade	317 A.	88	20,6	19,0
—	317 B.	86	20,6	
Holmensgade	119	33	20,6	12,5
*Diderikbadskærsgang	204	79	20,6	22,7
*Pedermadsensgang	305	51	20,6	29,4
Vognmagergade	79	47	20,6	18,4
* —	85	63	20,5	21,2
*Borgergade	173	45	20,5	26,4
*Prindsensgade	368	167	20,5	22,8
Amagergade	331	108	20,5	ubeboet
*Pistolstræde	308	19	20,4	22,6
Store Regnegade	199	36	20,3	13,0
*Christenbernikovstræde	221	128	20,3	21,4
Borgergade	198	81	20,3	12,5
—	168	26	20,2	18,6
Dronningensgade	234	42	20,2	17,8
Helsingörsgade	329	40	20,1	17,6
*Adelgade	245	48	20,0	25,8
*St. Pederstræde	113	42	20,0	20,0
Store Helliggeiststræde	155	27	20,0	17,8
Slippen	160	33	20,0	13,3
Ialt	.....	4980		

Ved at kaste et Blik paa denne Liste vil man see, at der i næsten alle Qvarterer findes slige, man tör kalde dem overbefolkede Huse; dog findes de især i St. Annæ Vester og i Rosenborg Qvarteer, hvori alene 43 slige Bygninger ere beliggende, ligesom paa Christianshavn 11. Enkelte Smaagader ere især rige paa dem, saaledes i lille Bröndstræde og Klærkegade 5 i hver, i Pedermadsensgang 4. Befolkningen af lille Bröndstræde

stræde var i 1860 541 (i 1855: 525); deraf boede 231 i saadanne overbefolkede Huse. I Klærkegade taltes i 1860 1077 Individer (1106 i 1855); heraf 243 i de ommeldte Huse, og i Pedermadsens-Gang boede af 545 Individer, som i 1860 taltes i dette Stræde (i 1855: 594), 188 paa et saa indskrænket Areal. Der gives saaledes unægtelig i Kjöbenhavn Gader og Stræder, hvor de sanitaire Forhold maae være af den betænkeligste Art, og om end intet Qvarteer, som Heelhed betragtet, hos os staaer saa lavt eller frembyder et saa bedröveligt Skue som Tilfældet er i mange andre Hovedstæder, saa tör det dog ikke fordölges, at der næsten i alle Qvarterer findes Arnesteder for smitsom Sot, og at ogsaa Kjöbenhavn har egentlige Fattig-Boliger, hvor Beboerne ere sammenstuvede i mörke, lave og usunde Vraaer og der leve i en bedrövelig Tilstand, for tidlig at blive Dödens Bytte.

En af de mindre heldige Omstændigheder, især i sanitair Henseende, der udspringe af de kjöbenhavnske Bygningsforhold, er, at en forholdsviis ikke ringe Deel af Befolkningen lever i Kjældere eller i Side- og Baghuse. I 1855 viste det sig, at Kjælderbefolkningen, naar man af denne Betragtning udelader Citadellet og Nyboder, hvor slet ingen Kjældere findes, udgjorde paa det Nærmeste 9 pCt., og at der boede 23,4 pCt. af Befolkningen i Side- og Baghuse, naar man ligeledes seer bort fra Nyboder og Citadellet, hvor saa godt som slet ingen Side- og Baghuse findes. Det er naturligt, at i de 5 Aar indtil 1860 ingen mærkelige Forandringer i saa Henseende kunne være foregaaede. — Kjælderbefolkningen udgjör efter Folketællingen i 1860 8,6 pCt., og samtidig boede 23,4 pCt. i Side- og Baghuse. Men om der end i det Hele kun er foregaaet en neppe mærkelig Forandring i saa Henseende, ere Forandringerne, naar man betragter de enkelte Qvarterer, dog temmelig iöiefaldende. Kjælderbefolkningen i Snarens Qvarteer udgjorde saaledes 15,2 pCt. i 1855, derimod kun 13,7 pCt. i 1860; i Frimands Qvarteer er Kjælderbefolkningen ligeledes dalet fra 12,5 pCt. i 1855 til 11,2 pCt. i 1860, og det Samme har ogsaa været Tilfældet i Udenbyes Vester Qvarteer, hvor Kjælderbefolkningen

i 1855 udgjorde 8,7 pCt., i 1860 derimod kun 6,5 pCt. Paa den anden Side udgjorde Kjælderbefolkningen i Vester Qvarteer i 1855 kun 10,1 pCt., men 11,0 pCt. i 1860. Paa lignende Maade forholder det sig med Side- og Baghusenes Befolkning. I det Hele taget har den stillet sig omtrent eens ved begge Folketællinger, men i det Enkelte ere ikke faa Forandringer foregaaede i denne Henseende. I Udenbyes Vester Qvarteer udgjorde i 1855 Befolkningen af Side- og Baghusene 23,6 pCt. af Qvarterets Folkemængde, i 1860 kun 15,1 pCt.; omvendt udgjorde Side- og Baghusenes Befolkning i 1855 i Udenbyes Klædebo Qvarteer 16,5 pCt. af Qvarterets daværende Folkemængde, hvorimod den i 1860 udgjorde 22,2 pCt. af Befolkningen i Qvarteret. Ogsaa i Qvartererne indenfor Voldene have lignende Forandringer, om end ikke fuldt saa store, fundet Sted. Vi meddele nedenfor 2 Lister, den første over Antallet af Beboerne i Forhusene og Side- og Baghusene, i Etagerne og i Kjælderne i de forskjellige Qvarterer, — den anden over det procentvise Forhold i 1860 og 1855 af Beboerne i Forhusene og Side- og Baghusene samt i Etagerne og Kjælderne.

	Der boede 1860 i Forhuse.		Der boede 1860 i Bag- og Sidehuse.	
	Kjælderne.	Etagerne.	Kjælderne.	Etagerne.
Öster Qvarteer	1035	6527	13	990
Strand —	394	1870	26	209
Snarens —	610	3281	"	576
Vester —	953	6159	12	1629
Nörre —	816	5410	50	2798
Klædebo —	841	4872	21	1435
Frimands Qvarteer	543	3465	12	905
Kjöbmager —	926	7465	22	2872
Rosenborg —	1010	6540	32	2768
St. Annæ Vester Qvarteer	1302	17087	63	8119
St. Annæ Öster —	1292	8176	15	3730
Christianshavns —	1107	12237	12	3451
Udenbyes Vester —	465	5727	8	1096
Udenbyes Klædebo —	948	12180	148	3594
Nyboder	"	6635	"	"
Citadellet	"	664	"	"
Ialt	12242	108295	434	34172
Ialt med Udeladelse af Nyboder og Citadellet	12242	100996	434	34172

	Af hvert 100 Beboere boede i 1860				Af hvert 100 Beboere boede i 1855			
	i Forhuse.		i Bag- og Sidehuse.		i Forhuse.		i Bag- og Sidehuse.	
	Kjælderne.	Etagerne.	Kjælderne.	Etagerne.	Kjælderne.	Etagerne.	Kjælderne	Etagerne.
Öster Qvarteer	12,1	76,2	0,2	11,5	12,8	75,8	0,1	11,3
Strand —	15,8	74,8	1,0	8,4	16,1	71,5	0,2	12,2
Snarens —	13,7	73,4	"	12,9	15,2	72,3	"	12,5
Vester —	10,9	70,4	0,1	18,6	10,0	70,7	0,1	19,2
Nörre —	9,0	59,6	0,6	30,8	10,0	61,0	0,7	28,3
Klædebo —	11,7	68,0	0,3	20,0	12,4	70,4	0,2	17,0
Frimands —	11,0	70,4	0,2	18,4	12,3	69,2	0,2	18,3
Kjöbmager Qvarteer . . .	8,2	66,2	0,2	25,4	8,3	65,9	0,3	25,5
Rosenborg — . . .	9,8	63,2	0,3	26,7	9,9	64,0	0,3	25,8
St. Annæ Vester Qvarteer	4,9	64,3	0,2	30,6	4,8	63,7	0,2	31,3
— — Öster —	9,8	61,9	0,1	28,2	9,3	64,3	1,1	25,3
Christianshavns —	6,6	72,8	0,1	20,5	6,3	71,0	0,1	22,6
Udenbyes Vester —	6,4	78,5	0,1	15,0	8,0	68,4	0,7	22,9
Udenbyes Klædebo —	5,6	72,2	0,9	21,3	5,2	78,3	0,7	15,8
Nyboder	"	100,0	"	"	"	100,0	"	"
Citadellet	"	100,0	"	"	"	99,2	"	0,8
Ialt . . .	7,9	69,8	0,3	22,0	8,2	69,7	0,3	21,8
Ialt med Udeladelse af Nyboder og Citadellet. . .	8,3	68,3	0,3	23,1	8,6	68,0	0,4	23,0

Man seer navnlig af den sidste Liste, at Side- og Baghusenes Beboere i de forskjellige Qvarterer varierer fra 9,4 pCt. (Strand Qvarteer) til 31,4 pCt. (Nörre Qvarteer), og at Kjælderbefolkningen i de forskjellige Qvarterer ligeledes er meget forskjellig; — i Strand Qvarteer udgjör den 16,8 pCt. og i St. Annæ Vester 5,1 pCt. Hvad der med Hensyn til Forholdene i 1855 blev bemærket, at Kjælder- og Side- og Baghus-Befolkningen næsten staaer i et omvendt Forhold til hinanden, holder ogsaa Stik i 1860. Den rimelige Grund hertil er tidligere angivet at være, at i de Qvarterer, som have den tætteste Befolkning, boer denne for en stor Deel i Side- og Baghusene, men til disse hörer der sjeldent beboelige Kjælderleiligheder. Naar man opstiller Qvarterernes Fölgerække efter

Kjælderbefolkningen og efter Side- og Baghusenes Befolkning, vil man see dette tildeels bekræftet.

Efter den mindste Befolkning i Side- og Baghusene.	Efter den mindste Befolkning i Kjælderne.
Strand Qvarteer.	St. Annæ Vester Qvarteer.
Öster —	Udenbyes Vester —
Snarens —	— Klædebo —
Udenbyes Vester Qvarteer.	Christianshavns —
Frimands —	Kjöbmager —
Vester —	Nörre —
Klædebo —	St. Annæ Öster —
Christianshavns —	Rosenborg —
Udenbyes Klædebo —	Vester —
Kjöbmager —	Frimands —
Rosenborg —	Klædebo —
St. Annæ Öster —	Öster —
— — Vester —	Snarens —
Nörre —	Strand —

Naar man sammenligner disse Rækkefölger med de tilsvarende for 1855, vil man vel finde nogle Afvigelser mellem dem, men det Karakteristiske ved hiin, at de 3 Qvarterer, som havde den mindste Befolkning i Side- og Baghusene, havde den störste Kjælderbefolkning, viser sig ogsaa i Listerne for 1860. Paa samme Maade vil det sees, at St. Annæ Öster og St. Annæ Vester samt Nörre Qvarterer endnu, ligesom i 1855, ere de 3 Qvarterer, der have den störste Befolkning i Side- og Baghusene, skjöndt Nörre og St. Annæ Öster Qvarteer just ikke have den mindste Kjælderbefolkning — de ere Nr. 6 og 7 i Rækkerne —, hvorimod St. Annæ Vester, som i den förste Række er Nr. 13, i den anden er Nr. 1.

Antallet af Familierne var efter Folketællingen i 1860 32519[1]), hvortil henregnedes 135501 Individer; der kom saaledes

[1]) Afvigelsen fra det i den forelöbige Oversigt over Folketællingens Resultater (Meddel. fra det stat. Bureau 6te Saml. p. 180) angivne Tal 32,683 er

paa een Familie 4,17 Individer. 19642 Mennesker eller 12,66 pCt. af Befolkningen levede udenfor Familieforbindelse.

Den 1. Febr. 1855 taltes kun 29152 Familier (3367 færre end i 1860), hvortil 123801 Personer henregnedes, saa at der dengang kom 4,25 Individer paa een Familie. 19790 eller 13,78 pCt. af Befolkningen levede udenfor Familierne.

Denne forholdsviis ikke ubetydelige Forringelse af de udenfor Familierne levende Personers Antal turde være paafaldende; men ligesom det er vanskeligt at afgjöre, om man ved Opgjörelsen af begge Aars Lister nöiagtig har fulgt de samme Regler, og om ikke Uovereensstemmelsen for en Deel hidrörer fra den forskjellige Betragtningsmaade af alle enkelte Tilfælde, maa det ikke oversees, hvad ovenfor er sagt om Garnisonens Formindskelse i 1860. Naar man erindrer dette, vil det være mindre paafaldende, at i St. Annæ Vester Qvarteer, hvor der i 1855 taltes 26103 Individer og i 1860 26571, i det förstnævnte Aar fandtes 4552 udenfor Familieforbindelse levende Personer og i det sidstnævnte kun 3909, thi Sölvgadens og Kronprindsessegadens Kaserner samt Garnisonshospitalet ligge i dette Qvarteer.

Den efterfölgende Liste viser, hvorledes det i saa Henseende forholdt sig i 1860 i de forskjellige Qvarterer. Ligesom i 1855 finde vi, at i Citadellet, i St. Annæ Vester og St. Annæ Öster Qvarteer samt paa Christianshavn levede forholdsviis mange flere Personer udenfor Familierne end i de andre Qvarterer, hvilket for Citadellets Vedkommende er en ligefrem Følge af dets Bestemmelse, og for de nævnte Qvarterers Vedkommende maa tilskrives de i dem beliggende Kaserner. I den övrige Deel af Staden, paa Vester Qvarteer nær, er Forholdet mere eens.

---

fremkommen derved, at man, for saavidt muligt at sikkre sig en eensartet Opfattelse af Begrebet „Familie" for Tællingerne i 1855 og 1860, paany har gjennemgaaet de originale Lister for sidstnævnte Aar og derved erholdt ovenstaaende Resultat, hvorimod man i den forelöbige Oversigt l. c. meddeelte det af Magistraten opgivne Tal.

	Befolkning i 1860.	Antal Familier.	I Familie levede.	Antal Individer pr. Familie.	Udenfor Familie levede.	
					Antal.	pCt. af Befolkningen.
Öster Qvarteer	8565	1787	7735	4,33	830	9,69
Strand —	2499	461	2325	5,04	174	6,96
Snarens —	4467	986	4123	4,18	344	7,70
Vester —	8753	1767	7359	4,16	1394	15,93
Nörre —	9074	2054	8103	3,94	971	10,70
Klædebo —	7169	1505	6355	4,22	814	11,35
Frimands Qvarteer. . . .	4925	1012	4559	4,50	366	7,43
Kjöbmager —	11285	2390	10118	4,23	1167	10,34
Rosenborg —	10350	2336	9155	3,92	1195	11,55
St. Annæ Vester Qvarteer	26571	5844	22662	3,88	3909	14,71
— — Öster —	13213	2102	9584	4,56	3629	27,47
Christianshavns —	16807	3350	13912	4,15	2895	17,22
Udenbyes Vester —	7296	1530	6928	4,53	368	5,04
Udenbyes Klædebo —	16870	3720	16003	4,30	867	5,14
Nyboder	6635	1612	6274	3,89	361	5,44
Citadellet Frederikshavn..	664	63	306	4,86	358	53,92
Tilsammen . . .	155143	32519	135501	4,17	19642	12,66

Sammenstille vi Resultatet af Tællingerne i 1855 og i 1860 med hinanden, see vi, at Forholdet af de udenfor Familierne Levende var temmelig eens i alle Qvarterer, med Undtagelse af Frimands og St. Annæ Vester Qvarteer.

Af Befolkningen levede udenfor Familieforbindelse:

	1855.	1860.
i Öster Qvarteer	9,50 pCt.	9,69 pCt.
- Strand —	7,00 —	6,96 —
- Snarens —	8,43 —	7,70 —
- Vester —	15,46 —	15,93 —
- Nörre —	10,50 —	10,70 —
- Klædebo —	10,49 —	11,35 —
- Frimands —	9,68 —	7,43 —
- Kjöbmager Qvarteer	10,95 —	10,34 —
- Rosenborg —	12,32 —	11,55 —
- St. Annæ Vester Qvarteer.	17,44 —	14,71 —

	1855.	1860.
i St. Annæ Öster Qvarteer	26,77 pCt.	27,47 pCt.
- Christianshavns —	18,10 —	17,22 —
- Udenbyes Vester —	5,76 —	5,04 —
- — Klædebo —	5,22 —	5,14 —
- Nyboder	4,25 —	5,44 —
- Citadellet	57,06 —	53,92 —
I det Hele . . .	13,78 —	12,66 —

Paa hver Familie kom der i 1860 4,17 Individer, medens der efter Folketællingen saavel i 1850 som i 1855 kom 4,25 Individer paa hver Familie. Dette Forhold var iövrigt temmelig forskjelligt i de forskjellige Qvarterer, og varierede mellem 3,88 i St. Annæ Vester og 5,04 i Strand Qvarteer. Opstiller man en Rækkefölge af Qvartererne med Hensyn til Familiernes Störrelse vil man see Yderpunkterne falde temmelig sammen i begge Aars Tællinger — thi ogsaa i 1855 faldt Maximum, 5,04, paa Strand Qvarteer, og Nyboder, hvorpaa Minimum faldt i 1855, havde ogsaa i 1860 paa en Ubetydelighed nær det allermindste Antal Individer pr. Familie; begge Rækkefölger ere desuden temmelig eens i 1860 og i 1855.

Rækkefölgen var i Aaret 1855:

Strand Qvarteer	5,04
Udenbyes Vester Qvarteer	4,92
Citadellet	4,83
St. Annæ Öster Qvarteer	4,76
Frimands —	4,68
Öster —	4,53
Snarens —	4,49
Kjöbmager —	4,40
Klædebo —	4,37
Udenbyes Klædebo —	4,31
Vester —	4,21
Christianshavns —	4,17

Nörre Qvarteer 4,10
St. Annæ Vester Qvarteer 3,96
Rosenborg — 3,94
Nyboder . . . . . 3,77.

Efter Tællingen i 1860 bliver Rækkefölgen:

Strand Qvarteer 5,04
Citadellet 4,86
St. Annæ Öster Qvarteer 4,56
Udenbyes Vester — 4,53
Frimands — 4,50
Öster — 4,33
Udenbyes Klædebo — 4,30
Kjöbmager — 4,23
Klædebo — 4,22
Snarens — 4,18
Vester — 4,16
Christianshavns — 4,15
Nörre — 3,94
Rosenborg — 3,92
Nyboder 3,89
St. Annæ Vester Qvarteer . . . . . 3,88.

Da der i 1860, baade i det Hele og i de fleste enkelte Qvarterer, kom en ubetydelig Brökdeel Individer mindre paa hver Familie, maa Antallet af Familierne være steget i 1860, sammenlignet med 1855, ikke blot absolut, men ogsaa relativt. Sammenlignet med hele Befolkningen kom der i 1855 paa 1000 Mennesker 203,0 Familier, i 1860 derimod 209,6. Men ogsaa dette Forhold er ikke lidet forskjelligt i de forskjellige Qvarterer; det varierer mellem 94,9 Familier paa 1000 Individer i Citadellet og 243,0 i Nyboder, hvilket vil sees af omstaaende Liste:

	Paa 1000 Individer
i Öster Qvarteer	208,6 Familier,
- Strand —	184,5 —
- Snarens —	220,7 —
- Vester —	201,9 —
- Nörre —	226,4 —
- Klædebo —	209,9 —
- Frimands Qvarteer	205,5 —
- Kjöbmager —	211,8 —
- Rosenborg —	225,7 —
- St. Annæ Vester Qvarteer	219,9 —
- — — Öster —	159,1 —
- Christianshavns —	199,3 —
- Udenbyes Vester —	209,7 —
- — Klædebo —	220,5 —
- Nyboder	243,0 —
- Citadellet	94,9 —

Den relative Stigen af Familierne maatte lade formode, at ogsaa Forholdet af Ugifte til Gifte maa have forandret sig siden 1855. I sidstnævnte Aar vare blandt 1000 Mandfolk

664 Ugifte,
304 Gifte,
29 Enkemænd,
3 Fraskilte.

I 1860 kom derimod paa hvert 1000 Mandfolk:

643 Ugifte,
326 Gifte,
28 Enkemænd,
3 Fraskilte.

Blandt 1000 Fruentimmer vare:

	i 1855.	i 1860.
Ugifte	602	592
Gifte	281	295
Enker	112	108
Fraskilte	5	5.

Der var altsaa blandt 1000 Mandfolk 21, og blandt 1000 Fruentimmer 10 Ugifte færre i 1860 end i 1855.

Grunden til, at der fandtes forholdsviis færre Ugifte i 1860 end i 1855, ligger ikke hovedsageligen deri, at Ægteskaberne i de senere Aar ere blevne meget hyppigere end i en tidligere Periode, thi der fandt i Gjennemsnit af 1855 til 1859 aarligen ikkun 6,4 pCt. flere Vielser Sted end i Gjennemsnit af 1850—1854. I Gjennemsnit af 1855—1859 var der aarlig 1474 Vielser.

1850—1854 . . . . . 1386 —

Men ogsaa andre Grunde have medvirket til dette forandrede Forhold; Garnisonens Formindskelse siden 1855, endeel ugifte Svendes Fraflytning og endeel gifte Tjenestetyenders Tilflytning have upaatvivlelig medvirket hertil. Det vil ogsaa bemærkes, at de ugifte Mandfolk ere aftagne i et stærkere Forhold end de ugifte Fruentimmer.

Betragte vi nu noget nærmere Hovedstadens Befolkning efter Kjön og Alder, ligesom efter ugift og gift Stand, ved Folketællingen i 1860, ville vi finde mærkelige Afvigelser fra de tidligere vundne Resultater.

	Mandkjön.				Qvindekjön.			
	Ugifte.	Gifte.	Enkem.	Frask.	Ugifte.	Gifte.	Enker.	Frask.
Indtil 1 Aar	2341	"	"	"	2175	"	"	"
Fyldt 1, men under 3 Aar	3476	"	"	"	3631	"	"	"
— 3 — 5 —	3177	"	"	"	3074	"	"	"
— 5 — 6 —	1443	"	"	"	1420	"	"	"
— 6 — 7 —	1426	"	"	"	1367	"	"	"
— 7 — 10 —	3827	"	"	"	3874	"	"	"
— 10 — 14 —	4794	"	"	"	4781	"	"	"
— 14 — 15 —	1088	"	"	"	1093	"	"	"
— 15 — 16 —	1216	"	"	"	1078	"	"	"
— 16 — 17 —	1105	"	"	"	1202	5	"	"
— 17 — 18 —	1136	"	"	"	1295	17	"	"
— 18 — 19 —	1290	"	"	"	1261	32	"	1
— 19 — 20 —	1399	1	"	"	1420	54	"	"
— 20 — 21 —	1303	14	"	1	1325	143	2	"
— 21 — 22 —	1405	37	"	"	1362	224	3	"
Lateris . . .	30426	52	"	1	30358	475	5	1

	Mandkjön.				Qvindekjön.			
	Ugifte.	Gifte.	Enkem.	Frask.	Ugifte.	Gifte.	Enker	Frask.
Transport . . .	30426	52	"	1	30358	475	5	1
Fyldt 22, men und. 23 Aar	1611	93	"	"	1416	337	6	"
— 23 — 24 —	2520	168	2	1	1395	424	10	3
— 24 — 25 —	1750	235	5	"	1260	691	4	4
— 25 — 30 —	5045	2704	35	11	4492	3663	149	31
— 30 — 35 —	2371	4127	111	29	2447	4308	330	50
— 35 — 40 —	1511	4638	145	50	1870	4303	559	73
— 40 — 45 —	816	3759	166	40	1252	3265	689	62
— 45 — 50 —	573	2814	218	35	998	2395	891	56
— 50 — 55 —	372	2022	234	22	704	1666	1085	41
— 55 — 60 —	323	1602	306	22	638	1186	1278	30
— 60 — 65 —	178	998	309	12	436	644	1155	19
— 65 — 70 —	128	576	225	3	316	317	1114	8
— 70 — 75 —	75	251	174	2	158	128	730	5
— 75 — 80 —	32	94	116	1	90	44	491	1
— 80 — 85 —	11	34	42	"	26	7	213	2
— 85 — 90 —	5	5	10	"	13	3	64	"
— 90 — 95 —	"	1	"	"	4	"	8	"
— 95 — 100 —	"	"	"	"	"	"	"	"
— 100 Aar og derover	"	"	"	"	"	"	"	"
Summa . . .	47747	24173	2098	229	47873	23856	8781	386

Hovedsum af Mandkjön . . . . . 74247.

Hovedsum af Qvindekjön . . . . . 80896.

Hovedsum af hele Folkemængden . . . 155143.

Betragte vi de forskjellige Aldersklasser og sammenligne disse med de tilsvarende efter Tællingen i 1855, vil det större Antal Börn under 5 Aar strax være os paafaldende — i 1855: 7960 Drenge og 7844 Piger, i 1860: 8994 Drenge og 8880 Piger. Blandt 1000 Mandfolk var der i 1860 121,1 Drenge under 5 Aar, i 1855 kun 114,5, og af 1000 Fruentimmer vare i 1860 109,8 Piger af den nævnte Alder, i 1855 kun 105,9.

Den nedenstaaende Liste viser, hvormange af hver Alder der var blandt 1000.

	Af 1000 af Mandkjön var:	Af 1000 af Qvindekjön var:
Under 1 Aar.	31,5	26,9
Fyldt 1, men under 3 Aar. .	46,8	44,9
— 3 — 5 — . .	42,8	38,0
— 5 — 6 — . .	19,4	17,6
— 6 — 7 — . .	19,2	16,9
— 7 — 10 — . .	51,5	47,9
— 10 — 14 — . .	64,6	59,1
— 14 — 15 — . .	14,7	13,5
— 15 — 16 — . .	16,4	13,3
— 16 — 17 — . .	14,9	14,9
— 17 — 18 — . .	15,3	16,2
— 18 — 19 — . .	17,4	16,0
— 19 — 20 — . .	18,9	18,2
— 20 — 21 — . .	17,7	18,2
— 21 — 22 — . .	19,4	19,6
— 22 — 23 — . .	22,9	21,8
— 23 — 24 — . .	36,2	22,7
— 24 — 25 — . .	26,8	24,2
— 25 — 30 — . .	105,0	103,0
— 30 — 35 — . .	89,4	88,2
— 35 — 40 — . .	85,4	84,1
— 40 — 45 — . .	64,4	65,1
— 45 — 50 — . .	49,0	53,7
— 50 — 55 — . .	35,7	43,2
— 55 — 60 — . .	30,3	38,7
— 60 — 65 — . .	20,2	27,9
— 65 — 70 — . .	12,6	21,7
— 70 — 75 — . .	6,8	12,6
— 75 — 80 — . .	3,3	7,7
— 80 — 85 — . .	1,2	3,1
— 85 — 90 — . .	0,3	1,1
— 90 — 95 — . .		

Samle vi nu Aldersklasserne i större Grupper, svarende til dem, hvorunder man samlede de enkelte Aldere i 1855, faae vi følgende Tabel, hvortil vi, for at lette Sammenligningen, föie Tabellen for 1855.

I 1860 var:

	Af 1000 af Mandk.	Af 1000 af Qvindek.
mellem 0 og 5 Aar	121,1	109,8
— 5—15 —	169,4	155,0
— 15—25 —	205,9	185,1
— 25—40 —	279,8	275,3
— 40—60 —	179,4	200,7
over 60 —	44,4	74,1.

I 1855 var:

	Af 1000 af Mandk.	Af 1000 af Qvindek.
mellem 0 og 5 Aar	114,5	105,9
— 5—15 —	161,9	150,6
— 15—25 —	220,6	189,4
— 25—40 —	291,3	287,7
— 40—60 —	169,7	193,8
over 60 —	42,0	72,6.

Af 1000, respective af

	Mellem 0 og 5 Aar.		Mellem 5 og 15 Aar.	
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Mandkjön.	Qvindekjön.
Öster Qvarteer	100,0	84,4	156,8	135,2
Strand —	80,9	66,2	161,5	130,9
Snarens —	102,4	90,8	140,5	137,5
Vester —	98,5	84,1	150,1	119,6
Nörre —	114,6	93,3	153,5	140,7
Klædebo —	107,1	76,3	153,2	120,4
Frimands —	104,7	90,3	185,0	141,4
Kjöbmager —	121,0	110,2	156,0	144,1
Rosenborg —	135,2	120,6	177,3	161,8
St. Annæ Vester Qvarteer . .	128,2	123,7	162,6	165,2
— — Öster — . .	81,4	75,5	133,7	102,7
Christianshavns — . .	127,3	134,0	185,1	187,0
Udenbyes Vester — . .	143,1	111,8	177,2	150,4
— Klædebo — . .	160,6	140,6	206,0	189,4
Nyboder	137,9	143,9	237,8	240,6
Citadellet	43,2	116,1	84,5	180,7

Det vil ved at sammenholde disse 2 Tabeller sees, at medens ved Tællingen i 1855 over Halvdelen af den mandlige Befolkning i Hovedstaden var mellem 15 og 40 Aar, var dette Forhold ikke fuldt saa gunstigt i 1860 — det var dalet fra 511,9 til 485,7 af 1000. Hvad Qvindekjönnet angaaer vil det heller ikke kunne oversees, at 477,1 Fruentimmer af 1000 i 1855 vare mellem 15 og 40 Aar, medens dette i 1860 kun var Tilfældet med 460,4 af 1000. Af den mandlige Befolkning var i 1855, hvad vi specielt troe at burde udhæve, 682 af 1000 mellem 15 og 60 Aar, i 1860 kun 665 af 1000; blandt den qvindelige Befolkning fandtes i 1855 671 af 1000 mellem 15 og 60 Aar, men i 1860 kun 661 af 1000. Over 60 Aar var i 1860 44,4 blandt 1000 af Mandkjönnet og 74,1 blandt 1000 af Qvindekjönnet — i 1855 derimod kun resp. 42,0 og 72,6 af 1000.

Forholdet af Aldersklasserne varierede desuden meget betydeligt i de enkelte Qvarterer, hvilket vil sees af efterfölgende Tabel:

Mandkjön og Qvindekjön, var:

Mellem 15 og 25 Aar		Mellem 25 og 40 Aar.		Mellem 40 og 60 Aar.		Over 60 Aar.	
Mandkjön.	Qvindekjön.	Mandkjön.	Qvindekjön.	Mandkjön.	Qvindekjön.	Mandkjön.	Qvindekjön.
209,7	224,4	284,1	273,9	200,7	203,5	48,7	78,6
253,7	280,1	259,0	249,3	197,5	214,7	47,4	58,8
201,9	205,2	288,5	289,1	213,8	208,4	52,9	69,0
192,1	177,3	297,7	276,5	192,4	201,4	69,2	141,1
200,8	177,5	293,5	279,1	189,8	218,7	47,8	90,7
224,3	209,7	282,2	279,4	181,8	217,2	51,4	97,0
213,8	229,0	267,3	289,3	190,8	190,9	40,4	59,1
213,3	207,0	299,0	289,4	175,4	192,1	35,3	57,2
176,5	173,1	295,5	277,6	179,9	207,4	35,6	59,5
239,5	160,7	284,5	288,4	157,6	188,8	27,6	73,2
237,8	224,4	274,9	282,5	186,2	212,5	86,0	102,4
210,5	142,8	265,7	250,7	178,3	212,7	33,1	72,8
162,9	218,1	292,7	292,0	177,0	168,4	47,1	59,3
137,2	166,7	280,8	269,1	178,8	185,5	35,7	48,7
160,9	149,3	213,2	216,9	194,5	189,5	55,7	59,8
597,3	154,8	200,4	264,5	58,9	245,2	15,7	38,7

Vi see saaledes, at der paa 1000 Mennesker kom omtrent dobbelt saa mange Börn under 5 Aar i Udenbyes Klædebo Qvarteer som i St. Annæ Öster Qvarteer, og at der omvendt fandtes forholdsviis dobbelt saamange Mennesker, som vare over 60 Aar gamle, i St. Annæ Öster Qvarteer som i Udenbyes Klædebo Qvarteer. Lignende Variationer fandtes ogsaa, som det vil erindres, efter Folketællingen i 1855, og vi maae saa meget mindre forundre os over dem, som de tildeels udspringe af konstante Aarsager, af visse store Etablissementer, som findes i enkelte Qvarterer, af Kasernernes og Hospitalernes Beliggenhed. Det paapegede forholdsvise saa store Antal af gamle Mennesker i St. Annæ Öster Qvarteer maa saaledes for en stor Deel tilskrives Almindeligt Hospital, som er beliggende i dette Qvarteer, ligesom vi i Vartou's Beliggenhed finde Grunden til, at der i Vester Qvarteer findes det forholdsviis störste Antal gamle Koner, og at Forholdet af gamle Mænd i dette Qvarteer ligeledes er saa stort, at dette Qvarteer i denne Henseende følger lige efter St. Annæ Öster. Citadellets Bestemmelse gjör det let forklarligt, at der blandt 1000 af Mandkjönnet findes over 4 Gange saa Mange i Alderen fra 15 til 25 Aar der som i Udenbyes Klædebo Qvarteer, og at denne Aldersklasse forholdsviis er næsten 3 Gange saa talrig i Citadellet som i den övrige Stad. Det er selvfölgeligt, at en saadan Overvægt, der saaledes er givet en enkelt Aldersklasse, maa virke tilbage paa de andre Klasser, og Forholdene i Citadellet turde af denne Grund, ligesom paa Grund af den ringe Folkemængde i det Hele, være mindre skikkede til Sammenligning. Vi ville derfor ganske see bort fra dem, idet vi nedenunder skulle betegne Maximum og Minimum for hver Aldersklasse i de forskjellige Qvarterer, hvilket formeentligen turde være af Interesse, men vi maae tage Mandkjönnet og Qvindekjönnet hvert for sig, da der ogsaa imellem dem finder en ikke ringe Forskjel i saa Henseende Sted.

	Mellem 0 og 5 Aar.	Mellem 5 og 15 Aar.	Mellem 15 og 25 Aar.	Mellem 25 og 40 Aar.	Mellem 40 og 60 Aar.	Over 60 Aar.
Mandkjön:						
Maximum	160,6 (Udenb. Klædebo)	237,8 (Nybod.)	253,7 (Strand Q.)	299,0 (Kjöbmager Q.)	213,8 (Snarens Q.)	86,0 (St. Annæ Ö.)
Minimum	80,9 (Strand Q.)	133,7 (St. Annæ Ö.)	137,2 (Udenb. Klædeb.)	213,2 (Nyboder.)	157,6 (St. Annæ V.)	27,6 (St. Annæ V.)
Qvindekjön:						
Maximum	143,9 (Nyboder.)	240,6 (Nyboder.)	280,1 (Strand Q.)	292,0 (Udenb. V.)	218,7 (Nörre Q.)	141,1 (Vester Q.)
Minimum	66,2 (Strand Q.)	102,7 (St. Annæ Ö.)	142,8 (Christiansh.)	216,9 (Nyboder.)	168,4 (Udenb. V.)	48,7 (Udb. Klædeb.)

Det vil neppe kunne undgaae Opmærksomheden, at Forskjellen mellem Maximum og Minimum eller den forholdsvise Ulighed i de forskjellige Qvarterer er störst med Hensyn til Oldingealderen, idet Maximum saavel for det ene som for det andet Kjön er c. det Tredobbelte af Minimum. Dernæst er Forholdet paafaldende ulige med Hensyn til de yngre Aldersklasser; naar man sammenfatter Klasserne 0—5 Aar, 5—15 Aar og 15—25 Aar under Eet, vil Maximum sees at være omtrent dobbelt saa stort som Minimum. Derimod er Uligheden langt mindre med Hensyn til Manddomsalderen, Klasserne 25—40 og 40—60 Aar; i disse Klasser er, saavel for Mandkjönnet som for Qvindekjönnet, Maximum ikke 50 pCt. större end Minimum. Dette kan ikke forundre. Aldersklassen over 60 Aar er i og for sig kun lidet talrig; af Mandkjönnet er kun $4\frac{1}{2}$ pCt. og af Qvindekjönnet $7\frac{1}{2}$ pCt. i en Alder af over 60 Aar. Tilfældigheder udöve derfor her en langt större Indflydelse end med Hensyn til de talrigere Aldersklasser, og findes der nu i eet eller andet Qvarteer en Stiftelse eller en Indretning for gamle Mennesker af det ene eller det andet Kjön, saa forandres det gjennemsnitlige Forhold i en overordentlig Grad. Det kan derfor, som allerede ovenfor antydet, ei forundre, at der i St. Annæ Öster Qvarteer, hvor Almindeligt Hospital er beliggende, findes over 3 Gange saa mange gamle Mænd som i

St. Annæ Vester Qvarteer, eller at der i Vester Qvarteer, hvor Vartou er beliggende, findes 3 Gange saa mange gamle Fruentimmer som i Udenbyes Klædebo Qvarteer.

Det vil heller ikke kunne forundre, at der viser sig mere Lighed eller rettere sagt mindre Ulighed mellem Qvartererne i Aldersklasserne fra 25 til 60 Aar end i Aldersklasserne för det 25de Aar. Paa disses Talrighed have langt flere vexlende Momenter Indflydelse end paa hines; derfor tiltager Ligeligheden i Aldersklassernes Fordeling med den voxende Alder — naturligviis indtil en vis Grændse, thi naar Antallet af Individer, som Aldersklassen tæller, reduceres betydeligt, faae de tilfældige Aarsager en overveiende Indflydelse paa Fordelingen. Vi see derfor ogsaa den störste Ligelighed i Aldersklassen 40—60 Aar, hvor Forskjellen mellem Minimum (157,6) og Maximum (213,8) kun udgjör 36 pCt. Dette er for Mandkjönnet. Hvad Qvindekjönnet angaaer, er Ligheden i saa Henseende endnu större. I intet Qvarteer fandtes der blandt 1000 flere end 218,7 Fruentimmer i en Alder mellem 40 og 60 Aar, og — med Undtagelse af Udenbyes Vester Qvarteer, hvor der blandt 1000 Fruentimmer kun fandtes 168,4 i den nævnte Alder — i intet Qvarteer færre end 185,5, saa at Forskjellen, naar man seer bort fra Minimum, endog reducerer sig til knu henved 18 pCt.

Ganske anderledes forholder det sig med Aldersklassen 0—5 Aar — der er Forskjellen mellem Minimum og Maximum for Mandkjönnet omtrent 100 pCt. og for Qvindekjönnet 117 pCt., og naar man seer bort fra Minimum verserer Forskjellen mellem 81,4 og 160,6 for Mandkjönnet og mellem 75,5 og 143,9 for Qvindekjönnet, og udgjör saaledes resp. 97 og 91 pCt. I Aldersklassen 5—15 Aar er Forskjellen ligeledes meget stor. Minimum og Maximum differere for Mandkjönnet 78 pCt., for Qvindekjönnet 134 pCt., og naar man seer bort fra Minimum, verserer den for de respective Kjön imellem 237,8 og 140,5 og mellem 240,6 og 119,6 og udgjör saaledes 69 og 101 pCt.

Men det er ikke blot relativt til den hele Befolkning i de

forskjellige Qvarterer, at Börnenes Antal er saa ueensartet; den samme Forskjellighed finder ogsaa Sted, naar man betragter Börnenes Antal i Forhold til Familiernes Antal. Det vil af Oversigten pag. 20 erindres, at Familiernes Forhold til Befolkningen er heel forskjelligt i de forskjellige Qvarterer, og at medens der i Nyboder kommer 243,0 Familier og i Nörre-Qvarteer 226,4 Familier paa 1000 Individer, gaaer dette Forhold ned til 159,1 i St. Annæ Öster Qvarteer, ja endog til 94,9 i Citadellet. Dersom nu Börnenes Forhold til Befolkningen i det Hele ikke var forskjelligt i Qvartererne, maatte, som Følge af den nævnte Forskjellighed i Henseende til Familierne, deres Forhold til Antallet af disse dog sandsynligviis være det, og vi see ogsaa i Sandhed, at der i denne Henseende finder en stor Forskjellighed Sted mellem Qvartererne.

Den nedenstaaende Tabel viser Familiernes og Börnenes Antal samt disses Forhold til hine i de forskjellige Qvarterer; dette varierer herefter fra 176,2 i Citadellet, og naar vi lade dette udenfor Betragtningen fra 158,8 paa Christianshavn til 104,9 i Snarens Qvarteer.

	Familiernes Antal.	Börn under 15 Aar.	Deraf kommer paa 100 Fam.
Öster Qvarteer	1787	2027	113,4
Strand —	461	544	118,0
Snarens —	986	1034	104,9
Vester —	1767	1961	111,0
Nörre —	2054	2262	110,1
Klædebo —	1505	1617	107,4
Frimands —	1012	1270	125,5
Kjöbmager —	2390	2986	124,9
Rosenborg —	2336	3075	131,6
St. Annæ Vester Qvart. . .	5844	7702	131,8
— — Öster — . .	2102	2586	123,0
Christianshavns — . .	3350	5321	158,8
Udenbyes Vester — . .	1530	2107	137,7
— Klædebo — . .	3720	5862	157,6
Nyboder	1612	2522	156,5
Citadellet	63	111	176,2

Qvarterernes Rækkefölge med Hensyn til Familiernes Frugtbarhed, naar vi lade Citadellet udenfor Betragtningen, er saaledes:

Christianshavn,
Udenbyes Klædebo Qvarteer,
Nyboder,
Udenbyes Vester Qvarteer,
St. Annæ Vester —
Rosenborg —
Frimands —
Kjöbmager —
St. Annæ Öster —
Strand —
Öster —
Vester —
Nörre —
Klædebo —
Snarens —

Denne Rækkefölge er ikke meget forskjellig fra den, som Hovedstaden efter Folketællingen i 1855 fremböd; den væsentligste Forandring er den, at medens Kjöbmager Qvarteer tidligere var det 6te og Rosenborg Qvarteer det 8de i Rækken, er dette nu blevet det 6te og hiint det 8de.

Med Hensyn til Troesbekjendelsen viste der sig saa godt som ingen Forskjel mellem denne og den forrige Folketælling. I 1855 hörte af 1000 Indbyggere i Hovedstaden 967 til Folkekirken, i 1860 968. Med Hensyn til de udenfor Folkekirken staaende Menigheder viste der sig kun ubetydelige Svingninger i Forholdet.

Nedenstaaende Tabel oplyser Antallet af de forskjellige Troesbekjendere i 1860, sammenlignet med Angivelsen i 1855.

	1860.	1855.
Lutheranere	150119	138828
Reformeerte	594	548
Romersk-Katholske	749	701
Græsk —	23	16
Anglikanere	63	100
Presbyterianere	8	9
Methodister	38	»
Mæhriske Brödre	1	19
Herrnhutter	7	»
Evangelister	2	»
Medlemmer af det apostoliske Troessamfund	8	»
Medlemmer af den evangelisk-lutherske Frimenighed	75	»
Baptister	189	231
Mormoner	390	437
Mosaiske Troesbekjendere	2858	2695
Ikke henhörende til noget Troessamfund	19	7
	155143	143591

Iövrigt er det ikke uden Interesse at see, hvorledes de fremmede Troesbekjendere gruppere sig i enkelte Qvarterer. Over Halvdelen af samtlige mosaiske Troesbekjendere boe i Öster, Strand, Snarens, Frimands og Kjöbmager Qvarterer, og kun 82 af disse Troesbekjendere, altsaa omtrent 3 pCt. af hele Antallet, boe i de 2 udenbyes Qvarterer, omendskjöndt disses Folkemængde udgjör næsten 16 pCt. af hele Hovedstadens. Over Trediedelen af samtlige Mormoner boe i St. Annæ Vester Qvarteer.

Med Hensyn til Befolkningens Fordeling efter Næringsvei og Stilling har man ved Folketællingen i 1860 fulgt de samme Regler som i 1855; de Schemata, som bleve omsendte i 1860, vare de samme som i 1855. Den følgende Oversigt afviger imidlertid i et Par enkelte Punkter fra den tidligere, hvad selve Klassificationen angaaer, hvilket trænger til en nærmere Forklaring, medens Forandringer med Hensyn til Underafdelingerne, som ere naturlige Følger af gamle Næringsveies Ophör eller nye Næringsveies Opkomst, ikke behöve nærmere Omtale.

I Oversigten for 1855 fandtes to Klasser: „Studenter og Andre, der forberede sig til en videnskabelig Examen, som ei forsörge sig selv, og hvis Forsörgere ei ere opgivne", og „Pensionairer og Pleiebörn, hvis Forsörgere ei kunne opgives". Disse findes ikke paa Oversigten for 1860. De, der i 1855 vare opförte i den förstnævnte Rubrik, ere dennegang optagne under Klassen „Privatiserende Videnskabsmænd, Literati o. s. v.", der ogsaa er stegen i Hovedklassen A fra 1277 af Mandkjönnet og 296 af Qvindekjönnet i 1855 til resp. 2100 og 359 i 1860. De i 1855 som en egen Klasse opförte „Pensionairer og Pleiebörn, hvis Forsörgere ei kunne opgives", ere i 1860 henregnede til de Familier, hvori de levede. Derimod findes 2 nye Rubrikker paa Oversigten for 1860 — den ene: „De, som underholdes ved privat eller offentlig Godgjörenhed", der i 1855 henregnedes enten til Pensionister eller til „Andre, som ikke drive nogen bestemt Næringsvei"; den anden: „Hemmelig födende Fruentimmer paa Födselsstiftelsen og deres Börn", der i 1855 ligeledes bleve opförte blandt „Andre, som ikke drive nogen bestemt Næring". Disse Forandringer ere ikke meget betydningsfulde, og det er os egentlig kun om at gjöre at forklare, hvorledes man har kunnet foretage saa lidet betydende Forandringer, der dog altid vanskeliggjöre Sammenligningen med en tidligere Tællings Resultat, medens vi dog selv oftere have gjort opmærksom paa, hvor lidet hensigtsmæssigt det er at gjöre Forandringer, for hvilke der ikke aabenbart taler vægtige Grunde. Men Sagen er den, at me-

dens Materialet i 1855 blev samlet og ordnet under Bureauets umiddelbare Ledning, skete dette i 1860, efter Kommunalbestyrelsens Bestemmelse, under dennes umiddelbare Ledning. Deraf er det kommet, at forskjellige Anskuelser med Hensyn til Enkeltheder have gjort sig gjældende, og det er ogsaa Grunden til de paapegede Forandringer i Klassificationen. Vel har man i Bureauet foretaget en Revision af Kommunens Arbeide, for med Hensyn til mere væsentlige Punkter at bringe den fornödne Ensformighed og Overeensstemmelse tilveie, men man har ikke udstrakt denne Revision, som i sit nærværende Omfang har kostet megen Tid og Arbeide, til mindre væsentlige Punkter, og som saadanne har man betragtet de anförte Forandringer og nogle Enkeltheder, som senere ville blive berörte.

Efterat have forudskikket denne Bemærkning, troe vi endnu at burde bringe i Erindring, hvorledes Hoved-Indretningen er af det i 1855 indförte Schema, der ogsaa er lagt til Grund for Folketællingen i 1860. I Hovedklassen A ere de optagne, der selv drive en Næringsvei eller deeltage i dens Udövelse enten som Hovedpersoner eller som Medhjælpere — Mandkjönnet for sig og Qvindekjönnet for sig i begge Underafdelingerne —; i Hovedklassen B ere derimod alle optagne, som forsörges af de i Hovedklassen A anförte Personer — ligeledes adskilte efter Kjönnene og desuden sondrede i 2 Underafdelinger: „udenfor Tyendeklassen" og „Tyendeklassen". Til sidstnævnte Afdeling er kun henregnet det egentlige Tyende, der antages at være til personlig Tjeneste eller at udrette Huusgjerning, medens alle andre, som antages at blive forsörgede af Den, der driver Næringsveien som Hovedperson eller Medhjælper — Kone, Börn og de, der leve i og med Familien —, ere optagne under Underafdelingen „udenfor Tyendeklassen".

Ordnede efter dette Princip fandtes i Hovedstaden den 1. Februar 1860:

	A.		B.			
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
1 a. Geistlige Embedsmænd og Lærerstanden	250	37	219	420	11	237
b. Private Medhjælpere hos Ovennævnte	2	"	3	1	"	4
2 a. Civile Embedsmænd	1695	48	961	2318	167	1323
b. Private Medhjælpere hos Ovennævnte	123	4	32	113	1	31
3. Fast Ansatte i underordnede Poster	1366	431	917	2297	22	219
4. Officerer og Embedsmænd ved Militair-Etaterne:						
a. ved Landmilitair-Etaten	515	"	251	606	57	374
b. ved Sömilitair-Etaten	126	"	100	193	16	141
5. De militaire Underklasser:						
a. ved Landmilitair-Etaten (virkelig Tjenestegjörende)	3866	"	450	983	2	49
b. ved Sömilitair-Etaten (virkelig Tjenestegjörende)	1669	"	1145	2438	3	45
6. Privatiserende Videnskabsmænd, Literati, egentlige Kunstnere, de, som leve af Time-Informationer, og Studenter eller Andre, som forberede sig til en videnskabelig Examen, naar de hovedsageligen forsörge sig selv, og följelig ikke kunne henregnes til en af denne Tabels andre Klassers B-Rubrik	2100	359	497	1294	25	491
7. Pensionister	801	1870	593	2048	49	958
8. Kapitalister og de, som leve af deres Midler	511	1384	543	1598	177	1075
9. De, som underholdes ved privat eller offentlig Godgjörenhed	311	760	14	46	"	12
Lateris	13335	4893	5725	14355	530	4959

		A.		B.			
		Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
				Mk.	Qk.	Mk.	Qk
Transport		13335	4893	5725	14355	530	4959
10. De, som leve af Jordbrug: (Eiere, Forpagtere, Fæstere og Leiere ere som Hovedpersoner betegnede ved H. Forvaltere, Gartnere hos Fornævnte og andre Personer i lignende Stilling ere som Medhjælpere betegnede ved M.)							
a. Proprietairer og Gaardmænd	H.	141	7	158	182	75	166
	M.	46	2	23	27	3	8
b. Huusmænd (som ei besidde over 1 Td. Hartkorn)	H.	3	"	2	6	"	"
c. Forpagtere	H.	3	"	"	5	"	1
	M.	"	"	"	"	"	"
d. Gartnere (Kunst- og Handels-)	H.	83	1	61	140	11	26
	M.	59	2	5	13	"	"
e. Indsiddere og Aftægtsfolk	H.	"	1	1	"	"	"
Tilsammen: De, som leve af Jordbrug	H.	230	9	222	333	86	193
	M.	105	4	28	40	3	8
11. De, som have deres Næring af Söen		1028	"	461	1090	3	173
12. De, som leve af Produkters Forædling eller Forarbeidning, eller den industrielle Klasse, nemlig: (Principaler, Herrer og Mestere ere som Hovedpersoner betegnede ved H., Contoirbetjente, Svende, Drenge eller faste Folk ere som Medhjælpere betegnede ved M.)							
1. Bagere	H.	94	4	90	200	85	156
	M.	521	23	95	183	"	5
2. Barberere	H.	85	7	56	145	1	25
	M.	101	"	1	2	"	2
3. Billed- og Ornamentskjærere	H.	45	1	38	67	"	3
	M.	50	"	5	10	"	"
4. Blegemænd	H.	3	"	"	7	4	2
	M.	"	2	"	"	"	"
5. Blikkenslagere	H.	79	2	69	146	4	28
	M.	216	"	35	77	"	1
6. Blomsterfabrikanter	H.	5	2	4	13	"	3
	M.	"	"	"	"	"	"
Lateris		14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende	H.	311	16	257	578	94	217
	M.	888	25	136	272	"	8

	A.		B.			
	Mand-kjön.	Qvinde-kjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende H.	311	16	257	578	94	217
Transport spec. for Industridrivende M.	888	25	136	272	"	8
7. Blyantspennefabrikanter .... H.	1	"	"	1	"	"
7. Blyantspennefabrikanter .... M	"	"	"	"	"	"
8. Blytækkere ..... H.	8	"	8	15	1	5
8. Blytækkere ..... M.	10	"	4	10	"	"
9. Blæsebælgfabrikanter ..... H.	1	"	1	1	"	1
9. Blæsebælgfabrikanter ..... M.	2	"	"	"	"	"
10. Bogbindere ..... H.	107	2	75	158	"	31
10. Bogbindere ..... M.	178	"	14	42	"	1
11. Bogtrykkere ..... H.	49	3	46	99	5	29
11. Bogtrykkere ..... M.	333	6	80	198	"	12
12. Brolæggere ..... H	47	"	43	80	3	7
12. Brolæggere ..... M.	24	"	14	18	"	"
13. Bryggere (Öl-) ..... H.	25	4	19	53	19	37
13. Bryggere (Öl-) ..... M.	163	"	37	99	"	5
14. Bryggere (Eddike-) ..... H.	3	"	"	2	2	"
14. Bryggere (Eddike-) ..... M.	2	"	1	1	"	"
15. Brændeviinsbr. og Destillateurer H.	119	8	100	253	56	185
15. Brændeviinsbr. og Destillateurer M.	218	5	16	30	"	2
16. Bundtmagere ..... H.	28	2	23	52	1	20
16. Bundtmagere ..... M.	31	7	5	12	"	1
17. Bödkere ..... H.	74	7	80	150	7	21
17. Bödkere ..... M.	279	"	109	264	"	2
18. Börstenbindere ..... H.	24	4	22	55	1	13
18. Börstenbindere ..... M.	32	"	1	3	"	"
19. Bössemagere ..... H.	22	"	19	43	"	6
19. Bössemagere ..... M.	33	"	5	15	"	"
20. Cementfabrikanter ..... H.	"	"	"	"	"	"
20. Cementfabrikanter ..... M.	1	"	"	2	"	"
21. Chemiske Svovlstik- og Præparatfabrikanter ..... H.	38	"	15	54	8	16
21. Chemiske Svovlstik- og Præparatfabrikanter ..... M.	11	10	11	9	"	1
22. Chocoladefabrikanter ..... H.	5	"	9	12	1	3
22. Chocoladefabrikanter ..... M	3	2	"	"	"	"
23. Dreiere (Kunst-) ..... H.	105	4	85	170	1	32
23. Dreiere (Kunst-) ..... M.	174	"	49	109	"	2
24. Emailleurer ..... H.	1	"	1	1	"	"
24. Emailleurer ..... M.	"	"	"	"	"	"
Lateris	14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende H.	968	50	803	1777	199	623
Lateris spec. for Industridrivende M.	2382	55	482	1084	"	34

	A.		B.			
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende H.	968	50	803	1777	199	623
Transport spec. for Industridrivende M.	2382	55	482	1084	"	34
25. Farve- og Malervarefabrikanter H.	3	"	1	5	1	"
25. Farve- og Malervarefabrikanter M.	"	"	"	"	"	"
26. Farvere og Trykkere H.	28	3	21	58	6	27
26. Farvere og Trykkere M.	61	"	10	36	"	"
27. Fjermagere H.	1	2	1	3	1	3
27. Fjermagere M.	"	"	"	"	"	"
28. Filehuggere H.	11	"	8	16	"	2
28. Filehuggere M.	12	"	"	3	"	"
29. Fineerskjærere H.	10	"	1	14	1	1
29. Fineerskjærere M.	1	"	"	"	"	"
30. Fiskeblödere H.	5	"	2	11	1	1
30. Fiskeblödere M.	"	"	"	"	"	"
31. Forgyldere H.	17	"	13	29	"	4
31. Forgyldere M.	15	"	3	9	"	"
32. Garvere og Felberedere H.	48	1	28	77	12	32
32. Garvere og Felberedere M.	93	"	35	95	1	1
33. Gas- og Vandmestre H.	19	"	19	28	"	5
33. Gas- og Vandmestre M.	2	"	"	1	"	"
34. Geværfabrikanter H.	1	"	"	2	"	"
34. Geværfabrikanter M.	"	"	"	"	"	"
35. Gjörtlere H.	29	1	18	52	"	4
35. Gjörtlere M.	51	"	15	43	"	"
36. Glarmestere H.	39	4	36	65	1	19
36. Glarmestere M.	79	"	2	10	"	"
37. Glaspustere og Glasfabrikanter H.	5	"	"	3	"	1
37. Glaspustere og Glasfabrikanter M.	5	"	3	5	"	"
38. Guldslagere og Guldtrækkere H.	2	2	1	6	"	2
38. Guldslagere og Guldtrækkere M.	3	3	"	"	"	"
39. Guldsmede H.	168	4	96	245	5	62
39. Guldsmede M.	193	1	31	81	"	"
40. Guttaperchafabrikanter H.	2	"	"	2	"	1
40. Guttaperchafabrikanter M.	"	1	"	"	"	"
41. Halsbindfabrikanter H.	2	"	2	3	"	"
41. Halsbindfabrikanter M.	"	"	"	"	"	"
Lateris	14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende H.	1358	67	1050	2396	227	787
Lateris spec. for Industridrivende M.	2897	60	581	1367	1	35

	A.		B.			
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende H.	1358	67	1050	2396	227	787
Transport spec. for Industridrivende M.	2897	60	581	1367	1	35
42. Handskemagere . . . . . H.	65	"	45	135	2	30
42. Handskemagere . . . . . M.	93	125	23	78	"	1
43. Hattemagere . . . . . H.	44	"	46	78	7	26
43. Hattemagere . . . . . M.	86	3	20	71	"	1
44. Hjulmænd . . . . . H.	14	"	7	22	1	4
44. Hjulmænd . . . . . M.	24	"	5	10	"	"
45. Hörsvingere . . . . . H.	26	1	11	39	1	3
45. Hörsvingere . . . . . M.	13	1	1	5	"	"
46. Jernstöbere . . . . . H.	30	"	33	73	5	25
46. Jernstöbere . . . . . M.	164	"	66	142	"	4
47. Instrumentmagere (mekaniske, physiske og optiske) . . . . . H.	102	1	67	154	6	30
47. Instrumentmagere (mekaniske, physiske og optiske) . . . . . M.	66	"	14	40	"	1
48. Instrumentmagere (musikalske) H.	31	1	27	64	1	19
48. Instrumentmagere (musikalske) M.	36	"	14	44	"	2
49. Isenkram- og Knivfabrikanter . H.	"	"	"	"	"	"
49. Isenkram- og Knivfabrikanter . M.	2	"	"	"	"	"
50. Kagebagere . . . . . H.	10	2	4	18	2	10
50. Kagebagere . . . . . M.	13	2	"	"	"	"
51. Kalkbrændere. . . . . H.	2	"	2	7	5	5
51. Kalkbrændere. . . . . M.	11	"	7	5	"	"
52. Kammagere . . . . . H.	19	2	20	49	"	3
52. Kammagere . . . . . M.	20	"	4	11	"	"
53. Kandestöbere . . . . . H.	4	1	9	14	"	"
53. Kandestöbere . . . . . M.	5	"	3	2	"	1
54. Kaskjetmagere . . . . . H.	17	12	15	35	"	10
54. Kaskjetmagere . . . . . M.	1	6	"	2	"	"
55. Klokkestöbere . . . . . H.	2	"	4	4	2	3
55. Klokkestöbere . . . . . M.	4	"	"	1	"	"
56. Klædefabrik. og Overskjærere. H.	9	1	14	22	"	4
56. Klædefabrik. og Overskjærere. M.	30	5	15	36	"	2
57. Knapmagere . . . . . H.	6	"	3	10	"	3
57. Knapmagere . . . . . M.	1	1	"	"	"	"
58. Kobbersmede . . . . . H.	40	3	19	61	1	10
58. Kobbersmede . . . . . M.	74	"	20	51	"	"
Lateris	14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende H.	1779	91	1376	3181	260	972
Lateris spec. for Industridrivende M.	3540	203	773	1865	1	47

	A.		B.			
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende H.	1779	91	1376	3181	260	972
Transport spec. for Industridrivende M.	3540	203	773	1865	1	47
59. Korkskjærere H.	9	"	1	7	"	1
59. Korkskjærere M.	16	"	1	2	"	"
60. Kurvemagere H.	29	2	20	44	2	4
60. Kurvemagere M.	58	"	11	21	"	"
61. Lakfabrikanter H.	3	1	5	7	"	"
61. Lakfabrikanter M.	"	"	"	"	"	"
62. Liimfabrikanter H.	1	"	2	2	1	2
62. Liimfabrikanter M.	1	"	"	"	"	"
63. Lysestöbere H.	30	2	18	53	12	16
63. Lysestöbere M.	2	"	1	3	"	"
64. Malere H.	219	6	164	394	7	79
64. Malere M.	508	"	128	297	"	5
65. Maskinfabrikanter H.	49	"	33	68	2	21
65. Maskinfabrikanter M.	89	"	36	80	"	4
66. Murere H.	60	4	45	130	6	35
66. Murere M.	967	"	473	1030	"	9
67. Möllebyggere H.	11	1	10	19	"	3
67. Möllebyggere M.	4	"	4	9	"	"
68. Möllere (Meel- og Gryn-) H.	34	"	28	67	18	23
68. Möllere (Meel- og Gryn-) M.	189	"	61	105	"	2
69. Möllere (Olie-) H.	6	"	5	8	"	3
69. Möllere (Olie-) M.	2	"	3	4	"	"
70. Naalemagere H.	22	1	20	31	1	8
70. Naalemagere M.	40	3	13	20	"	"
71. Nysölvfabrikanter H.	1	"	1	2	1	"
71. Nysölvfabrikanter M.	2	"	"	"	"	"
72. Orgelbyggere H.	8	"	2	6	"	3
72. Orgelbyggere M.	3	"	"	"	"	"
73. Papirmöllere og Papirfabrikanter H.	1	"	"	"	"	"
73. Papirmöllere og Papirfabrikanter M.	4	"	3	5	"	"
74. Parfumefabrikanter H.	6	5	"	7	"	1
74. Parfumefabrikanter M.	"	3	"	"	"	"
75. Parykmagere og Friseurer H.	25	1	21	36	1	17
75. Parykmagere og Friseurer M.	13	3	1	1	"	"
Lateris	14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende H.	2293	114	1751	4062	311	1188
Lateris spec. for Industridrivende M.	5438	212	1508	3442	1	67

		A.		B.			
		Mand-kjön.	Qvinde-kjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
				Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport		14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende	H.	2293	114	1751	4062	311	1188
	M.	5438	212	1508	3442	1	67
76. Persiennefabrikanter	H.	1	"	"	2	"	"
	M.	"	"	"	"	"	"
77. Pidskefabrikanter	H.	2	"	1	4	"	2
	M.	1	"	"	"	"	"
78. Plattenslagere	H.	1	"	1	1	"	2
	M.	2	"	2	2	"	"
79. Pletterere	H.	8	"	13	13	1	6
	M.	6	"	2	7	"	1
80. Porcellainsfabrikanter	H.	4	"	4	4	"	2
	M.	26	3	5	23	"	"
81. Possementmagere	H.	37	1	33	63	"	14
	M.	26	3	3	16	"	"
82. Pottemagere	H.	2	"	"	3	"	"
	M.	2	"	1	1	"	"
83. Reebslagere	H.	36	1	25	69	2	8
	M.	95	"	34	92	"	2
84. Rokkedreiere	H.	6	"	8	10	"	"
	M.	18	"	6	22	"	"
85. Rögmænd	H.	12	"	8	23	1	4
	M.	"	"	"	"	"	"
86. Sadelmagere	H.	137	2	90	206	1	53
	M.	345	"	68	158	"	5
87. Saltraffinadeurer	H.	"	"	"	"	"	"
	M.	1	"	"	3	"	1
88. Sandpapirsfabrikanter	H.	1	"	"	2	"	"
	M.	"	"	"	"	"	"
89. Seildugsfabrikanter	H.	2	"	3	3	1	1
	M.	2	"	1	1	"	"
90. Seil-, Flag- og Compasmagere	H.	19	"	18	32	"	7
	M.	62	"	15	25	"	"
91. Sigtemagere	H.	2	"	2	7	"	"
	M.	1	"	"	"	"	"
92. Sirupsfabrikanter	H.	2	1	3	6	1	2
	M.	"	"	"	"	"	"
Lateris		14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende	H.	2565	119	1960	4510	318	1289
	M.	6025	218	1645	3792	1	76

		A.		B.			
		Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
				Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport		14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende	H.	2565	119	1960	4510	318	1289
	M.	6025	218	1645	3792	1	76
93. Skibs- og Baadebyggere	H.	38	"	15	48	"	10
	M.	244	"	86	205	"	2
94. Skiferdækkere	H.	2	"	1	1	"	1
	M.	"	"	"	"	"	"
95. Skomagere	H.	926	22	610	1500	7	126
	M.	1573	43	483	1069	"	8
96. Skorsteensfeiere	H.	5	1	1	15	"	9
	M.	51	"	15	28	"	2
97. Skriftstöbere	H.	9	"	7	12	"	2
	M.	5	"	2	5	"	"
98. Skrædere	H.	621	16	504	1147	13	138
	M.	970	18	443	935	"	12
99. Slagtere	H.	122	14	93	282	17	82
	M.	145	"	13	29	"	"
100. Smede	H.	245	4	189	451	1	69
	M.	1221	"	432	988	1	13
101. Snedkere	H.	400	14	323	685	16	119
	M.	1663	"	601	1488	"	15
102. Snörebaandsfabrikanter	H.	1	"	"	1	"	1
	M.	"	"	"	"	"	"
103. Spillekortfabrikanter	H.	3	"	"	10	1	3
	M.	2	1	"	3	"	"
104. Stearin- og Voxlysfabrikanter	H.	4	"	6	11	1	3
	M.	4	2	2	8	"	"
105. Steenhuggere	H.	25	1	20	38	1	5
	M.	48	"	18	37	"	1
106. Stolemagere	H.	51	1	53	82	5	9
	M.	134	"	45	92	"	2
107. Straahattefabrikanter	H.	5	"	5	6	"	"
	M.	2	"	"	"	"	"
108. Strömpefabrikanter	H.	12	1	9	15	4	5
	M.	55	7	17	47	"	"
109. Sukkerraffinadeurer	H.	6	"	6	16	2	10
	M.	14	"	9	20	"	2
Lateris		14698	4906	6436	15818	622	5333
Lateris spec. for Industridrivende	H.	5040	193	3802	8830	386	1881
	M.	12156	289	3811	8746	2	133

		A.		B.			
		Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
				Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport		14698	4906	6436	15818	622	5333
Transport spec. for Industridrivende	H.	5040	193	3802	8830	386	1881
	M.	12156	289	3811	8746	2	133
110. Sværdfegere	H.	3	1	1	9	"	1
	M.	1	"	"	"	"	"
111. Syersker og de, som leve af lignende Haandarbeide	H.	"	5059	697	971	"	35
	M.	"	"	"	"	"	"
112. Sæbesydere	H.	7	1	5	12	1	4
	M.	4	"	2	7	"	1
113. Sömfabrikanter	H.	3	"	"	10	"	3
	M.	3	"	4	5	"	"
114. Tapetpapirfabrikanter	H.	8	"	4	13	1	3
	M.	18	"	9	12	"	"
115. Tapetserere	H.	58	"	60	91	"	14
	M.	26	"	7	11	"	"
116. Teglbrændere	H.	"	"	"	"	"	"
	M.	1	"	"	"	"	"
117. Terracottafabrikanter	H.	1	"	"	"	"	"
	M.	1	"	"	1	"	"
118. Tobakspindere	H.	110	11	100	195	2	55
	M.	339	29	78	210	"	"
119. Træskomagere og andre Træarbeidere	H.	36	"	23	49	1	1
	M.	2	"	"	"	"	"
120. Tömrere	H.	51	2	37	91	7	28
	M.	855	"	379	821	"	17
121. Uhrmagere	H.	80	3	38	111	2	25
	M.	77	"	6	10	"	1
122. Uldbindere	H.	1	"	"	"	"	"
	M.	"	"	"	"	"	"
123. Vatfabrikanter	H.	14	1	14	26	"	3
	M.	2	1	"	"	"	"
124. Vognfabrikanter	H.	35	"	40	55	1	21
	M.	119	"	10	36	"	4
125. Voxdugsfabrikanter	H.	3	"	6	6	"	4
	M.	11	"	2	3	"	"
126. Væverе	H.	108	3	70	182	3	20
	M.	247	22	132	271	"	1
Tilsammen: De, som leve af Produkters Forædling eller Forarbeidning, eller den industrielle Klasse	H.	5558	5274	4897	10651	405	2098
	M.	13862	341	4440	10133	2	157
Lateris		34118	10521	15773	36602	1029	7588

	A.		B.			
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	34118	10521	15773	36602	1029	7588
13. De, som leve af Handel og Varers Omsætning: (Betegnede paa samme Maade som Nr. 12.)						
1. Apothekere	H. 14	"	18	30	18	35
	M. 77	"	2	6	"	3
2. Auktionsholdere	H. 4	"	6	10	3	4
	M. "	"	"	"	"	"
3. Badeentrepreneurer	H. 2	"	6	14	2	6
	M. 4	5	2	1	"	"
4. Boghandlere	H. 83	1	44	132	12	72
	M. 45	1	1	1	"	"
5. Bomforpagtere	H. 1	"	3	3	"	1
	M. "	"	"	"	"	"
6. Brændehandlere	H. 78	"	42	107	6	10
	M. 3	"	"	"	"	"
7. Commissionairer	H. 168	2	105	219	3	44
	M. 6	"	"	"	"	"
8. Conditorer	H. 49	5	40	89	31	55
	M. 105	11	7	11	"	2
9. Fjerhandlere	H. 13	"	2	27	2	7
	M "	"	"	"	"	"
10. Fouragehandlere	H. 2	"	1	6	1	1
	M. 1	"	"	"	"	"
11. Frugt- og Vildthandlere	H. 23	8	17	55	4	20
	M. 2	"	"	"	"	"
12. Galanterihandlere	H. 3	1	4	6	2	4
	M. "	1	"	"	"	"
13. Glashandlere	H. 9	1	3	18	3	10
	M. 3	"	"	"	"	"
14. Grosserere	H. 360	4	275	688	160	548
	M. 898	"	128	348	3	125
15. Heste- og Qvæghandlere	H. 26	"	15	31	8	9
	M. "	"	"	"	"	"
16. Hökere	H. 521	56	392	1015	64	327
	M. 5	7	2	3	"	1
17. Hörkræmmere	H. 65	1	48	117	61	70
	M. 81	"	4	6	"	1
Lateris	34118	10521	15773	36602	1029	7588
Lateris spec. for Handlende	H. 1421	79	1021	2567	380	1223
	M. 1230	25	146	376	3	132

	A.		B.			
	Mand-kjön.	Qvinde-kjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	34118	10521	15773	36602	1029	7588
Transport spec. for Handlende H.	1421	79	1021	2567	380	1223
Transport spec. for Handlende M.	1230	25	146	376	3	132
18. Jernkræmmere H.	54	3	48	112	11	9
18. Jernkræmmere M.	2	"	"	"	"	"
19. Isenkræmmere H.	26	"	9	44	18	33
19. Isenkræmmere M.	62	"	"	"	"	"
20. Kjöbmænd H.	249	4	155	365	19	147
20. Kjöbmænd M.	44	"	2	8	"	1
21. Kniplingshandlere H.	4	11	2	12	"	7
21. Kniplingshandlere M.	3	2	"	"	"	"
22. Krölhaarshandlere H.	"	1	2	2	"	"
22. Krölhaarshandlere M.	"	"	"	"	"	"
23. Latrinentrepreneurer H.	2	"	"	1	"	1
23. Latrinentrepreneurer M.	"	"	"	"	"	"
24. Læderhandlere H.	9	2	11	21	"	4
24. Læderhandlere M.	1	"	"	"	"	"
25. Lærredshandlere H.	1	"	2	1	"	"
25. Lærredshandlere M.	"	"	"	"	"	"
26. Materialister H.	8	"	3	15	7	9
26. Materialister M.	4	"	"	"	"	"
27. Meel- og Grynhandlere H.	127	13	104	213	10	55
27. Meel- og Grynhandlere M.	"	1	"	"	"	"
28. Modehandlere H.	6	159	17	63	1	27
28. Modehandlere M.	4	65	"	"	"	"
29. Mæglere H.	104	2	65	203	19	110
29. Mæglere M.	26	"	"	2	"	1
30. Meubelhandl. og Marskandisere H.	112	29	79	222	14	60
30. Meubelhandl. og Marskandisere M.	"	"	"	"	"	"
31. Papirhandlere H.	24	"	18	21	"	11
31. Papirhandlere M.	5	"	"	"	"	"
32. Porcellains- og Pottehandlere H.	47	10	42	82	7	39
32. Porcellains- og Pottehandlere M.	8	7	"	2	"	"
33. Silke- og Klædekræmmere H.	300	6	187	449	37	287
33. Silke- og Klædekræmmere M.	301	8	1	3	"	3
34. Skibsinventariehandlere H.	14	1	10	21	3	14
34. Skibsinventariehandlere M.	6	"	3	4	"	"
35. Smaahandlere H.	153	378	194	476	11	50
35. Smaahandlere M	1	2	"	2	"	"
36. Strömpehandlere H.	4	"	"	1	1	"
36. Strömpehandlere M.	"	"	"	"	"	"
Lateris	34118	10521	15773	36602	1029	7588
Lateris spec. for Handlende H.	2665	698	1969	4891	538	2086
Lateris spec. for Handlende M.	1697	110	152	397	3	137

	A.		B.			
	Mandkjön.	Qvindekjön.	Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.	
			Mk.	Qk.	Mk.	Qk.
Transport	34118	10521	15773	36602	1029	7588
Transport spec. for Handlende { H.	2665	698	1969	4891	538	2086
M.	1697	110	152	397	3	137
37. Traktörer og Gjæstgivere etc. . { H.	1008	199	838	1990	342	887
M.	187	72	29	62	"	4
38. Tömmerhandlere . . . . . { H.	19	"	16	45	8	15
M.	4	"	3	2	"	"
39. Urtekræmmere . . . . . { H.	404	5	282	662	210	338
M.	504	"	2	4	"	1
40. Vexelerere . . . . . { H.	12	1	9	22	3	14
M.	6	"	3	2	"	2
41. Viinhandlere . . . . . { H.	61	1	39	105	54	65
M.	83	"	2	7	"	"
42. Vognmænd og Hyrekudske . . { H.	174	7	113	280	23	49
M.	225	"	92	194	"	5
Tilsammen: De, som leve af Handel { H.	4343	911	3266	7995	1178	3454
og Varers Omsætning . . . . . { M.	2706	182	283	668	3	149
14. **Dagleiere og Arbeidsmænd,** forsaavidt de ikke stadigen ere beskjæftigede ved een eller anden Industrigreen og derfor henregnes til en anden Klasse	5286	1065	3329	7108	"	70
15. **De, som henhöre til Tyendeklassen uden at have fast Tjeneste** . . .	585	676	193	397	9	36
16. **Hemmeligfödende Fruentimmer** (paa Födselsstiftelsen) **og deres Börn**	"	52	23	37	"	"
17. **Offentlige Fruentimmer**	"	238	"	"	"	"
18. **Andre, som ikke drive nogen bestemt angivelig Næring**	216	726	318	685	9	97
Tilsammen	47254	14371	23185	53492	2228	11394

	Mandk.	Qvindek.
Summa	72667	79257
Desuden:		
Almissenydende (herunder ikke de, der vel blive understöttede af Fattigvæsenet, men dog have Erhverv, hvoraf de fornemmelig leve) . .	814	1358
De, som hensidde i Straffe-Anstalter eller Fængsler	766	281
Ialt	74247	80890

Totalsumma . . 155143.

For at lette Sammenligningen med den tidligere Folketællings Resultater ville vi her strax levere en sammentrængt Fremstilling af Hovedgrupperne, angivende Hovedpersonerne og Medhjælperne under Eet, samt disses Familier og Huus-

	A.	
	Mandkjön.	Qvindekjön.
Embedsmænd, geistlige og civile, samt Lærerstanden . . .	1945	85
Bestillingsmænd, samt privat Ansatte hos Embedsmænd . .	1491	435
Officerer og militaire Embedsmænd	641	"
De militaire Underklasser	5535	"
Videnskabsmænd, Kunstnere, Studenter etc.	2100	359
Pensionister og Kapitalister	1312	3254
De, som underholdes ved privat eller offentlig Godgjörenhed	311	760
De, som leve af Jordbrug	335	13
De, som leve af Söen	1028	"
De, som leve af Produkters Forarbeidning (Industri) . . .	19420	5615
De, som leve af Produkters Omsætning (Handel)	7049	1093
Arbeidsfolk og Andre, som ikke have fast Tjeneste	5871	1741
Offentlige Fruentimmer	"	238
De, som ikke have nogen bestemt angivelig Næring	216	778
Tilsammen	47254	14371

Hertil kommer:

Almissenydende . . . . . .

I Straffe- og Væretægtsanstalter Hensiddende . . . . . .

stand; hertil er föiet en Rubrik, der viser Forholdet til Hovedstadens Folkemængde i det Hele af alle de til den enkelte Gruppe hörende Personer, saaledes som den tilsvarende Oversigt for 1855[1]) gjorde det.

B.				Tilsammen.	Paa hvert 1000 Individer kom der
Udenfor Tyendeklassen.		Tyendeklassen.			
Mandkjon.	Qvindekjön.	Mandkjön.	Qvindekjön.		
1180	2738	178	1560	7686	49,54
952	2411	23	254	5566	35,88
351	799	73	515	2379	15,33
1595	3421	5	94	10650	68,65
497	1294	25	491	4766	30,72
1136	3646	226	2033	11607	74,81
14	46	"	12	1143	7,37
250	373	89	201	1261	8,13
461	1090	3	173	2755	17,76
9337	20784	407	2255	57818	372,68
3549	8663	1181	3603	25138	162,03
3522	7505	9	106	18754	120,88
"	"	"	"	238	1,53
341	722	9	97	2163	13,94
23185	53492	2228	11394	151924	979,25
. . . . .				2172	14,00
. . . . .				1047	6,75
			Ialt	155143	

[1]) Statistiske Meddelelser 3 Bd., Pag. 98—99.

For nu at kunne sammenligne Resultaterne af Folketællingerne i 1860 og 1855 med hinanden, turde det være hensigtsmæssigt at sammenstille Forholdstallene for begge Aar.

	Paa hvert 1000 Individer kom	
	1855.	1860.
Embedsmænd, geistlige og verdslige samt Lærerstanden	49,10.	49,54.
Bestillingsmænd, samt privat ansatte Embedsmænd	37,60.	35,88.
Officerer og militaire Embedsmænd .	19,49.	15,33.
De militaire Underklasser	75,23.	68,65.
Videnskabsmænd, Kunstnere, Studenter	29,16.	30,72.
Pensionister, Kapitalister og de, der underholdes af privat eller offentlig Godgjörenhed[1])	75,65.	82,18.
De, som leve af Jordbrug	6,93.	8,13.
— — af Söen	16,68.	17,76.
— — af Industri	381,74.	372,68.
— — af Handel	151,27.	162,03.
Arbeidsfolk og Andre, som ikke have fast Tjeneste	101,11.	120,88.
Offentlige Fruentimmer	1,39.	1,53.
Pensionairer og Pleiebörn	13,10.	0,00.
De, som ikke have nogen bestemt angivelig Næring	20,12.	13,94.
Almissenydende	13,46.	14,00.
I Straffe- og Varetægtsanstalter Hensiddende	7,97.	6,75.

Ved nogen Overeensstemmelse imellem disse to Tællingers Resultater finde vi dog enkelte Afvigelser, som turde have Krav paa Opmærksomhed. Vi skulle imidlertid ikke op-

---

[1]) Vi have her slaaet dem, „der underholdes ved privat eller offentlig Godgjörenhed", sammen med Kapitalister og Pensionister, omendskjöndt neppe alle hine i 1855 taltes blandt disse — vi lægge derfor heller ikke videre Vægt paa denne Klasses Stigen.

holde os ved den Forskjel, som viser sig med Hensyn til de Militaires Forhold, der, naar man tager Over- og Underklasserne sammen, udgjör omtrent 1 pCt. (10,74 paa hvert 1000); kun troe vi, det ikke bör oversees, at medens der i 1855 af de militaire Underklasser, som da vare 6067 stærke, forsörgedes 4736 Individer, henregnedes i 1860, da de militaire Underklasser kun talte 5535, altsaa 532 Mand færre, 5115 Individer til deres Familier. Nogen Indflydelse paa dette Misforhold kan det have havt, at navnligen Pleiebörn ikke i den sidste Oversigt ere blevne optagne i en egen Rubrik, men hovedsageligen synes det at maatte tilskrives den större Lethed, som i de senere Aar maa have fundet Sted for Underklasserne ved at stifte Familie.

Mere Opmærksomhed vil det maaskee tildrage sig, at de Industridrivendes Klasse, som i 1855 udgjorde 381,74 Tusindedele af Hovedstadens hele Befolkning, i 1860 kun belöb sig til 372,68 Tusindedele, hvilket turde være end mere paafaldende, naar man lægger Mærke til, at medens de, som ikke havde angivet nogen bestemt Næring, og deriblandt vare ufeilbarligen ikke faa Industridrivende, i 1855 udgjorde 20,12 af hvert 1000, og i 1860 derimod kun 13,94. Men der er desuden endnu en Omstændighed, som ikke bör oversees. Antallet af hele Klassen belöb sig i 1855 til 54814 Individer og i 1860 til 57818; det var altsaa dog numerisk steget 3004 eller omtrent 5½ pCt., medens Befolkningen i det Hele i Hovedstaden var tiltagen 8 pCt. — men Antallet af dem, der dreve Industri enten som Hovedpersoner eller som Medhjælpere, var saa godt som slet ikke tiltaget i disse 5 Aar, det var 24980 i 1855 og 25035 i 1860. Dette maa vistnok tillægges en ikke ringe Betydning, selv om man nok saa meget er overbeviist om, at der med Hensyn til Angivelserne om Næringsveie og Stilling finder en ikke liden Grad af Usikkerhed og Upaalidelighed Sted, og er tilböielig til at tiltræde de Bemærkninger, som vi tidligere have gjort [1]) hvad dette Punkt betræffer.

[1]) Meddelelser fra det statistiske Bureau 3die Saml. Pag. 98.

Men der er endnu et Punkt, som vi ikke bör oversee, naar vi af Folketællingens Resultater ville slutte os til Industriens större eller mindre Udvikling i de Aar, som ere forlöbne fra den ene til den anden Folketælling. Antallet af dem, der som Hovedpersoner eller Medhjælpere drive Industri, er, som vi have seet, forblevet stationairt i det forlöbne Qvinqvennium, men Antallet af Hovedpersonerne alene er tiltaget med 911 — det er steget fra 9921 i 1855 til 10832 i 1860 —, medens Antallet af Medhjælpere i samme Tid er aftaget med 856 — det er nemlig dalet fra 15059 til 14203.

Dette fortjener unægtelig Opmærksomhed. Det afspeiler det forlöbne Qvinqvenniums Historie: Letheden og Fristelsen til at etablere sig i Periodens förste Aar og Virksomhedens Standsning efter Handelskrisen i 1857.

Tage vi nogle af de i enhver stor Stad til alle Tider vigtigste Industrigrene og sammenligne Antallet af Hovedpersonerne og af Medhjælperne i disse efter Folketællingerne i 1855 og 1860, ville vi finde en slaaende Bekræftelse paa denne Industriens Gang og almindelige Karakteer i de forlöbne 5 Aar:

	Hovedpersoner i 1855:	1860:
Skomagere	925	948
Skræddere	618	637
Smede	202	249
Snedkere	375	414
Kunstdreiere	87	109
Malere	174	225
Murere	48	64
Tömrere	36	53
Sadelmagere	120	139
Tilsammen	2585.	2838.

Der var i disse 9 Professioner 253 Mestere eller Etablissementer flere i 1860 end i 1855; men naar vi sammenligne Antallet af Medhjælpere, som beskæftigedes i disse 9 Profes-

sioner, ville vi finde, at dette er aftaget med 334. I Gjennemsnit kom paa hver Mester i disse 9 Professioner 3,35 Medhjælpere i 1855 og kun 2,94 i 1860.

	Medhjælpere i 1855:	1860:
Skomagere	1622	1616
Skræddere	1081	988
Smede	1205	1221
Snedkere	1913	1663
Kunstdreiere	203	174
Malere	509	508
Murere	926	967
Tömrere	827	855
Sadelmagere	385	345
Tilsammen	8671.	8337.

I mange flere Professioner og Industrigrene gjenfinde vi det samme Forhold mellem Hovedpersonerne og Medhjælperne, saa at det kan betragtes som et karakteristisk Træk af Industriens Tilstand i 1860 sammenlignet med 1855 — Næringernes mindre Omfang ved de Næringsdrivendes större Antal. Vi ville anføre nogle Exempler herpaa. I 1855 fandtes 35 Bogtrykkere i Kjöbenhavn, som arbeidede med 364 Medhjælpere, i 1860 fandtes 52, som arbeidede med 339 Medhjælpere; i 1855 fandtes 68 Bödkere, 154 Guldsmede, 10 Seil-, Flag- og Compasmagere og 46 Stolemagere, arbeidende resp. med 320, 228, 69 og 173 Medhjælpere, i 1860 taltes af disse Professioner resp. 81, 172, 19 og 52 Mestere, arbeidende med resp. 279, 194, 62 og 134 Medhjælpere. Hovedpersonerne, som dreve disse 5 Professioner, vare altsaa i 1860 63 flere end i 1855, Medhjælperne 146 færre. Selv i Næringsveie, hvor i det Hele Antallet af dem, der drive Professionen, var steget, var dog Hovedpersonernes Antal relativt voxet langt mere end Medhjælpernes; saaledes taltes der over det dobbelte Antal af Skibs- og Baadebyggere i 1860 i Sammenligning med 1855 (38 mod 15), men Antallet af Medhjælperne var kun steget fra 227 til 244.

Derimod var der enkelte Næringsveie, der aabenbart vare tiltagne, ikke blot i Mængde, men ogsaa i Omfang. Af physiske Instrumentmagere taltes der i 1855 36 med ikkun 29 Medhjælpere, i 1860 derimod 103 med 66 Medhjælpere; af Brændeviinsbrændere og Destillateurer var der i 1855 111 med 66 Medhjælpere, i 1860 127 med 223 Medhjælpere; af Tapetserere var der i 1855 19 med 8 Medhjælpere, i 1860 derimod 58 med 26 Medhjælpere [1]). Ligeledes ere nogle nye Næringsveie eller Industrigrene tilkomne siden 1855, men naar Oversigten for 1860 angiver 126 forskjellige Næringsveie for de Industrivende, medens Oversigten for 1855 kun talte 111 Nummere, maa heraf ikke strax sluttes, at 15 nye Næringsveie ere oprettede i Mellemtiden, thi den sidstnævnte Oversigt havde et Slutningsnummer „andre Indusridrivende", som Oversigten for 1860 ikke har, og hvorunder upaatvivleligen flere Næringsdrivende, der nu ere blevne specialiserede, vare optagne.

Vende vi os nu til den store Klasse af dem, som leve af Handel og Varers Omsætning, da finde vi vel ikke, at denne, saaledes som den industridrivende Klasse, er relativt aftagen — den er tvertimod tiltagen fra 151,27 til 162,03 af hvert 1000 —, men naar vi nærmere betragte dens Sammensætning i 1860, finde vi os dog bestyrkede i vor udtalte Anskuelse af den fra den ene til den anden Folketælling forlöbne Periodes Karakteer. Til denne Klasse hörte i 1855 21721 Individer, i 1860 25138; den er altsaa tiltaget med 3417 eller 15,73 pCt. Af Hovedpersoner talte denne Klasse i 1855 4388 og af Medhjælpere 2530, i 1860 derimod resp. 5254 og 2888.

Hovedpersonerne vare altsaa tiltagne med 19,74 pCt., medens Antallet af Medhjælperne kun var steget 14,15 pCt., der svarer nogenledes til den Tilvæxt, som Antallet af de övrige af

---

[1]) Det tör dog herved ikke oversees, at der i 1855 under Tapetpapirsfabrikanter er angivet 28 Hovedpersoner med 30 Medhjælpere, i 1860 derimod kun 8 Hovedpersoner med 18 Medhjælpere.

denne Klasse forsörgede Individer har havt, thi disses Antal var steget fra 14803 i 1855 til 16996 i 1860, hvilket er 14,81 pCt. Allerede dette maa vise os, at der fra 1855 har etableret sig som Handlende en heel Deel Mennesker, uden at Handelsbedriften havde faaet et tilsvarende Omfang. Men dette maa blive endnu tydeligere, naar vi specielt betragte nogle af de Handelsbrancher, hvor Forretningernes stigende Omfang ialmindelighed fordrer et dertil svarende större Antal Medhjælpere.

Der gaves i 1855 i Hovedstaden:

	Hovedpersoner.	Medhjælpere.	Tilsammen.
Hörkræmmere	51	68	119
Isenkræmmere	25	63	88
Silke- og Klædekræmmere	228	244	472
Urtekræmmere	347	469	816
Viinhandlere	66	84	150
Tilsammen	717	928	1645.

I 1860 var der:

	Hovedpersoner.	Medhjælpere.	Tilsammen.
Hörkræmmere	66	81	147
Isenkræmmere	26	62	88
Silke- og Klædekræmmere	306	309	615
Urtekræmmere	409	504	913
Viinhandlere	62	83	145
Tilsammen	869	1039	1908.

Antallet af de Personer, der vare beskjæftigede ved Handelen i disse 5 Brancher, var saaledes i 5 Aar i det Hele steget med 263, det er 15,99 pCt., men Antallet af Hovedpersonerne var steget 21,20 pCt. og Antallet af Medhjælperne kun 11,96 pCt. — i 1855 holdt desuden de ovenomtalte 717 Hovedpersoner i disse 5 Handelsbrancher 357 mandlige Tyender, hvorimod de 869 Hovedpersoner, som i 1860 dreve de ommeldte

Handelsbrancher, ikke holdt flere end 380 mandlige Tyender. Ogsaa dette synes at bekræfte hiin Anskuelse. Men ogsaa med Hensyn til andre Handelsklasser see vi det Samme. Antallet af Hovedpersonerne er i Mellemtiden steget betydeligt, medens dette langtfra har været Tilfældet med Medhjælperne. Der taltes saaledes 84 Boghandlere i 1860 istedetfor 66 i 1855, men der var kun 46 Medhjælpere hos alle hine, medens der i 1855 taltes 53. Antallet af Vognmænd og Hyrekudske var steget fra 120 i 1855 til 181 i 1860, men hos hine tjente 272 Karle, hos disse kun 248.

Antallet af Grosserere er i 5 Aar voxet fra 280 til 364 — dette vil neppe kunne overraske Nogen, som erindrer de mellemliggende Aars Historie —, og i samme betydelige Grad er ogsaa Antallet af deres Medhjælpere voxet; det er steget fra 691 til 898 eller omtrent 30 pCt. Næsten i lignende Forhold er Antallet af Hökere, Gjæstgivere og Traktörer, samt af Marschandisere voxet. Heller ikke dette vil kunne overraske, snarere turde det forundre, at nogle enkelte Klasser endog synes formindskede i Antal. Der er saaledes i 1860 kun angivet 140 Meel- og Grynhandlere, istedetfor 180 i 1855, og 57 Porcellains- og Pottehandlere i 1860 istedetfor 64 i 1855. Men det vil ikke oversees, at under Benævnelsen af „Kjöbmænd" blev der i 1860 opförte 253, medens kun 95 vare opförte i dette Rubrum i 1855, og det er utvivlsomt, at under hine 253 Endeel ere indbefattede, som i 1855 fandtes opförte under andre Navne. Desuden findes paa Listen for 1860 under Benævnelsen Smaahandlere opförte 531 Hovedpersoner, medens kun 304 saadanne fandtes paa Listen for 1855, hvorimod rigtignok det hele Rubrum „andre Handlende", som fandtes paa Listen for 1855, og i hvilket 162 Hovedpersoner med 36 Medhjælpere vare opförte, var bortfaldet paa Listen for 1860.

Endnu ville vi kun gjöre opmærksom paa, at Konditorer, som paa Listen for 1855 ere opförte med 60 Hovedpersoner og 111 Medhjælpere, paa Listen for 1860 kun figurere med 54 Hovedpersoner, som rigtignok holdt 116 Medhjælpere. Dette kan

forekomme besynderligt, naar man seer hen til, hvorledes næsten alle andre Udsalgssteder ere tiltagne; men det maa ikke oversees, at paa Oversigten over de Industridrivende findes i 1860 opført 12 Kagebagere med 15 Medhjælpere, hvoraf sikkert endeel i 1855 vare opførte blandt Konditorer, da Oversigten for dette Aar ikke havde hiint Rubrum.

Forholdet af Arbeidsfolk og Andre, som ikke have fast Tjeneste er fra 1855 til 1860 steget fra 101,11 til 120,88 af hvert 1000 Indbyggere, og Antallet af de til denne Klasse hörende Personer er voxet fra 14518 til 18754. Denne Klasse er saaledes betydeligen tiltagen (omtrent 30 pCt.), og naar man erindrer, at denne Klasse i 1850 endog kun talte 11116 Personer, vil dens Stigen være end mere paafaldende. Vi tvivle ogsaa om, at den overordentlige Tilvæxt, som denne Klasse har havt, kan betragtes som et glædeligt Phænomen — den synes at staae i nöie Forbindelse med Tidens hele Karakteer og med den Usikkerhed i alle Handels- og Omsætningsforhold, som er indtraadt efter Handelskrisen i 1857.

Forskjellen med Hensyn til Almissenydende og til Fanger og Arrestanter er saa ubetydelig, at den ikke fortjener Omtale; Antallet af hine var relativt til Befolkningen i det Hele lidt tiltaget (omtrent ½ pr. 1000), og Antallet af disse lidt aftaget (ikke stort over 1 pr. 1000).

Vor Betragtning af Folketællingen i 1855 sluttede vi med at kaste et Blik paa de Næringsdrivendes Gruppering — vi saae, hvorledes paa Grund af lokale Forhold, af Vaaningernes Beskaffenhed og Beboernes sociale Stilling, visse Næringsdrivende fortrinsviis söge hen til visse Qvarterer, og hvorledes de talrige Arbeiderklasser især söge Huusly i enkelte Dele af Staden.

Vi skulle nu undersöge, hvorledes det i saa Henseende forholdt sig efter Folketællingen i 1860, og om der med Hensyn hertil er foregaaet paafaldende Forandringer siden 1855.

De 10 Slags Professionister, Bagere, Bödkere, Grov- og Kleinsmede, Malere, Sadelmagere, Skomagere, Skræddere, Snedkere, Tömrere og Murere, hvis Fordeling over Hovedstadens for-

	Den hele Befolkning.	Bagere.		Bödkere.		Grov- og Kleinsmede.		Malere.	
		H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.
Öster Qvarteer . . .	8565	5	41	6	11	19	43	9	20
Strand — . . .	2499	2	21	"	"	1	16	3	8
Snarens — . . .	4467	7	17	4	8	5	25	10	26
Vester — . . .	8753	5	24	2	12	8	51	22	27
Nörre — . . .	9074	5	22	4	15	15	73	31	43
Klædebo — . . .	7169	6	43	2	4	13	41	14	26
Frimands — . . .	4925	5	21	5	9	9	23	5	12
Kjöbmager — . . .	11285	7	52	3	10	23	99	15	59
Rosenborg — . . .	10350	11	51	5	18	21	104	23	52
St. Annæ Vest. Qvart.	26571	13	93	8	26	41	198	40	101
St. Annæ Öst. —	13213	4	31	6	25	17	73	18	37
Christianshavns —	16807	6	40	30	121	42	310	10	37
Udenb. Vester —	7296	7	28	3	4	7	50	14	8
Udenb. Klædebo —	16870	13	58	3	16	28	110	11	49
Nyboder	6635	"	1	"	"	"	5	"	3
Citadellet	664	2	1	"	"	"	"	"	"
Summa . . .	155143	98	544	81	279	249	1221	225	508

Man vil heraf see, at det endnu var Tilfældet, at det forholdsviis störste Antal af disse Professionister, som udgjöre en saa stor Deel af den hele industrielle Klasse i Hovedstaden, boede i Kjöbmager, Rosenborg og St. Annæ Vester Qvarterer. I disse 3 Qvarterer boede i 1860 1216 Hovedpersoner og 4085 Medhjælpere, henhörende til disse Professioner, der i alt talte 2908 Hovedpersoner og 8986 Medhjælpere, medens der i 1855 i disse Qvarterer boede resp. 1216 og 4574 af 2649 Hovedpersoner og 9290 Medhjælpere af de samme Professioner. Vistnok höre de nævnte 3 Qvarterer overhovedet til de meest befolkede, og det var allerede af den Grund at vente, at en stor Deel af de meget almindelige Haandværkere

skjellige Qvarterer i 1855 blev fremstillet tabellarisk, vare efter Folketællingen i 1860 fordeelte paa følgende Maade over Stadens forskjellige Qvarterer:

Sadelmagere.		Skomagere.		Skræddere.		Snedkere.		Tömrere.		Murere.	
H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.
9	25	87	134	79	65	25	68	2	21	3	35
2	9	11	20	6	6	"	7	"	7	"	1
7	9	42	49	35	24	17	36	4	20	9	9
7	15	41	55	17	26	18	75	3	41	2	31
10	21	56	60	14	39	36	107	7	82	11	65
7	9	43	53	22	30	21	63	3	34	3	26
4	12	48	59	40	35	15	39	1	17	1	11
17	44	128	269	117	146	49	191	3	50	5	91
10	30	97	224	80	135	43	218	2	72	10	116
33	87	191	404	128	321	81	399	3	159	9	266
16	31	71	99	38	72	26	62	1	40	2	39
6	23	53	66	14	55	23	131	6	78	2	79
4	14	21	40	20	3	12	71	13	33	2	39
7	15	59	82	27	30	48	193	5	197	4	147
"	1	"	2	"	1	"	3	"	3	1	8
"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	4
139	345	948	1616	637	988	414	1663	53	855	64	967

vilde have etableret sig her, men Antallet af de nævnte Næringsdrivende overstiger dog ikke lidet det Antal, som skulde falde paa disse Qvarterer efter deres Befolkning. Denne udgjör 31 pCt. af hele Stadens Folkemængde, og der boede i de nævnte 3 Qvarterer resp. 42 pCt. og 45 pCt. af samtlige Hovedpersoner og Medhjælpere, som arbeidede i disse Professioner.

Enkelte Haandværk fandtes fortrinsviis i eet eller et Par enkelte Qvarterer, hvad ogsaa var Tilfældet i 1855. Saaledes see vi, at over $\frac{1}{5}$ af Skomagerne og $\frac{1}{4}$ af deres Medhjælpere boede i St. Annæ Vester Qvarteer, medens der boede en uforholdsmæssig stor Mængde af Bödkere og Smede paa Christianshavn og af Snedkere i Nörre, Kjöbmager og Rosenborg Qvarterer.

Men ligesom Haandværksstanden er ulige fordeelt i Stadens forskjellige Qvarterer, saaledes findes ogsaa Arbeidsklassen — de, der ikke have fast Tjeneste og leve af tilfældigt Arbeide — sammenhobet i enkelte Qvarterer. I Nörre, Rosenborg, St. Annæ Vester Qvarterer og paa Christianshavn boede 3894 af denne Klasse, der i det Hele talte 7612 Hovedpersoner, altsaa 51 pCt. af samme, skjöndt disse 4 Qvarterers Befolkning ikke udgjorde mere end 40 pCt. af hele Befolkningen. Derimod boede ikkun 35 Hovedpersoner henhörende til denne Klasse i Strand Qvarteer. Vel er dette uforholdsmæssigt tyndt befolket i Sammenligning med de övrige Qvarterer, men Snarens Qvarteer, som ikke tæller dobbelt saa mange Mennesker, havde dog i Sammenligning med Strand Qvarteer en 5 Gange saa stor Arbeiderbefolkning.

Det turde være interessant at see, hvor stor en Deel af Folkemængden den industrielle Befolkning udgjör i de forskjellige Qvarterer. Vi henregne til denne Hovedpersonerne og Medhjælperne i alle de forskjellige Haandværk og Næringer, som gaae ud paa Producters Forædling, dog med Undtagelse af Syerskerne, desuden Dagleierne, Arbeidsfolk og dem, der ikke havde fast Tjeneste.

	Folkemængde.	Hovedpersoner og Medhjælpere af den industridrivende Kl.	Arbeidsfolk og Dagleiere.	Tilsammen.	Paa hvert 100 af Befolkningen kom
Öster Qvarteer	8565	1149	244	1393	16,3
Strand —	2499	224	35	259	10,4
Snarens —	4467	631	173	804	18,0
Vester —	8753	905	417	1322	15,1
Nörre —	9074	1154	578	1732	19,1
Klædebo —	7169	834	266	1100	15,3
Frimands —	4925	735	129	864	17,5
Kjöbmager Qv.	11285	2278	539	2817	25,0
Rosenborg —	10350	1912	623	2535	24,5
St. Annæ Vester Qv. . .	26571	3939	1530	5469	20,6
St. Annæ Öster — . .	13213	1187	546	1733	13,1
Christianshavns — . .	16807	2084	1163	3247	19,3
Udenbyes Vester — . .	7296	814	264	1078	14,8
Udenbyes Klædebo Qv.	16870	2059	934	2993	17,7
Nyboder	6635	61	171	232	3,5
Citadellet	664	10	"	10	1,5
Tilsammen . . .	155143	19976	7612	27588	17,8

Af hele Hovedstadens Befolkning ernærede sig saaledes henved 18 pCt. (17,8) ved Industri. Men Forholdet af den industrielle Befolkning, Ordet taget i den ovenfor antydede Betydning, var meget forskjelligt i de forskjellige Qvarterer. Det varierede, bortseet fra Nyboder og Citadellet, hvor denne Klasse saagodt som slet ikke findes, mellem 25,0 pCt. (Kjöbmager Qvarteer) og 10,4 pCt. (Strand Qvarteer).

Det turde maaskee forundre, at den industrielle Klasse i de udenbyes Qvarterer ikke engang har opnaaet Gjennemsnitstallet, men dette gjælder dog især kun om udenbyes Vester Qvarteer, thi i udenbyes Klædebo Qvarteer kommer den industrielle Klasse Gjennemsnitstallet meget nær, og naar man tager Arbeidsfolkene for sig vil man endog finde, at disse boe i udenbyes Klædebo Qvarteer i et större Forhold end efter Gjennemsnittet. Det turde fortjene Opmærksomhed, hvilken Forandring der i saa Henseende er foregaaet. I 1855 fandtes i udenbyes Vester Qvarteer af den industrielle Klasse 645 Personer, i 1860 derimod 1078 Individer, og i udenbyes Klædebo Qvarteer var den industrielle Befolkning fra 1855 til 1860 stegen fra 1609 til 2993.

Vi ville nu gaae over til at see, hvorledes den handlende Klasse eller de, som ernære sig ved Produkternes Omsætning og Forhandling, vare fordeelte over Stadens forskjellige Qvarterer.

Denne Klasse talte i 1860 5254 Hovedpersoner og 2888 Medhjælpere, i 1855 kun 4388 Hovedpersoner og 2530 Medhjælpere; den er altsaa stegen i de sidste 5 Aar med 866 Hovedpersoner og 358 Medhjælpere. Den overveiende Deel af denne Forögelse af de Handlende falder paa de 9 Arter af Detaillister, hvis Fordeling i 1860 den omstaaende Tabel skal oplyse. Disse 9 Arter af Detaillister, Urtekræmmere, Isenkræmmere, Silke- og Klædekræmmere, Hörkræmmere, Viintappere, Hökere og Smaahandlere, Meel- og Grynhandlere, Tracteurer og Gjæstgivere samt Konditorer, talte i 1855 2814 Hovedpersoner og 1259 Medhjælpere, i 1860 derimod resp. 3378 og 1430. Vi ere derfor velbeföiede til at sige, at den overveiende Deel af Forögelsen falder paa disse 9 Slags Handlende.

	Den hele Befolkning.	Urtekræmmere.		Isenkræmmere.		Silke- og Klædekræmmere.	
		H.	M.	H.	M.	H.	M.
Öster Qvarteer	8565	34	49	1	7	70	76
Strand —	2499	15	19	2	5	21	18
Snarens —	4467	19	26	1	3	20	23
Vester —	8753	34	37	"	"	11	7
Nörre —	9074	33	42	2	3	3	8
Klædebo —	7169	28	31	1	2	15	8
Frimands —	4925	23	38	3	8	33	30
Kjöbmager Qvarteer . . .	11285	28	41	7	18	74	96
Rosenborg — . . .	10350	21	27	2	5	5	5
St. Annæ Vester Qvarteer	26571	62	77	1	2	22	22
— — Öster —	13213	32	45	3	6	13	9
Christianshavns —	16807	30	37	2	2	5	5
Udenbyes Vester —	7296	17	14	1	1	5	1
Udenbyes Klædebo —	16870	33	21	"	"	9	"
Nyboder	6635	"	"	"	"	"	1
Citadellet	664	"	"	"	"	"	"
Ialt . . .	155143	409	504	26	62	306	309

Sammenligner man denne Tabel med den tilsvarende for 1855, vil man finde, at de ere temmelig eensartede, naar man nemlig tager Hensyn til Befolkningens Stigen i de udenbyes Qvarterer. I 1855 boede af de omhandlede Detaillister:

i udenbyes Vester Qvarteer 75 Hovedpers. med 16 Medhjælpere
i — Klædebo — 168 — — 12 —

i 1860 var deres Antal

i udenbyes Vester Qvarteer 166 Hovedpers. med 26 Medhjælpere
i — Klædebo — 321 — — 70 —

Det er dog især Antallet af Hökere og Smaahandlere, samt af Trakteurer, Gjæstgivere og Værtshusholdere, som er voxet i de udenbyes Qvarterer, thi deres Antal er i de mellemlig-

Hör-kræmmere.		Viintappere.		Hökere og Smaahandlere.		Meel- og Grynhandlere.		Tracteurer, Gjæstgivere osv.		Conditorer.	
H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.	H.	M.
2	3	7	6	70	3	9	"	130	29	7	24
1	1	1	1	16	"	4	"	43	16	2	8
1	3	5	8	48	2	3	"	48	5	3	10
11	13	8	13	50	4	8	"	93	10	5	10
14	13	6	7	52	"	8	"	82	14	1	2
9	18	5	1	38	"	9	"	68	9	2	3
1	1	2	4	36	"	3	"	42	23	4	8
2	4	5	8	84	4	11	"	72	54	7	12
3	5	1	1	90	1	14	"	87	6	1	3
9	7	7	14	236	"	24	"	125	21	6	14
2	4	6	13	54	"	10	"	108	21	6	9
4	4	5	4	143	"	14	"	114	11	2	4
2	2	2	"	46	1	9	"	82	2	2	5
5	3	2	3	140	"	14	1	112	38	6	4
"	"	"	"	5	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	"	"
66	81	62	83	1108	15	140	1	1207	259	54	116

gende 5 Aar steget fra 182 til 380, altsaa omtrent 109 pCt., medens Folkemængden i disse Qvarterer kun er stegen c. 84 pCt. I Staden indenfor Voldene, hvor Befolkningen dog næsten har været stationair i disse 5 Aar, er Antallet af disse to Klasser imidlertid ogsaa steget fra 1675 til 1935, hvilket er næsten 16 pCt. Det er i det Hele disse 2 Arter af Handlende, som meest ere tiltagne, og denne stærke Forögelse kan ogsaa tjene til at oplyse den svundne Tids Karakteer. I 1855 kom der endnu kun paa hvert 1000 Mennesker 12,9 slige Etablissementer i Staden, i 1860 derimod 14,9. Forholdet er vistnok ikke eens i de forskjellige Qvarterer, men det vil af den efterfölgende Tabel sees, at det heller ikke er meget forskjelligt, idetmindste ikke i Fleerheden af Qvartererne.

	Den hele Befolkning.	Hökere, Smaahandlare, Gjæstgivere, Trakteurer og Værtshuusholdere.	Paa hvert 1000 Mennesker kom
Öster Qvarteer	8565	200	23,4
Strand —	2499	59	23,6
Snarens —	4467	96	21,5
Vester —	8753	143	16,3
Nörre —	9074	134	14,8
Klædebo —	7169	106	14,8
Frimands Qvarteer.	4925	78	15,8
Kjöbmager —	11285	156	13,8
Rosenborg —	10350	177	17,1
St. Annæ Vester Qvarteer	26571	361	13,6
St. Annæ Öster —	13213	162	12,3
Christianshavns —	16807	257	15,3
Udenbyes Vester —	7296	128	17,5
Udenbyes Klædebo —	16870	252	14,9
Nyboder	6635	5	0,8
Citadellet.	664	1	1,5
	155143	2315	14,9

Antallet af de Hovedpersoner og Medhjælpere, der vare beskjæftigede ved Handelen, udgjorde, som vi have seet, 8142; der kom altsaa paa hvert 1000 Mennesker i Hovedstaden noget over 52, der ernærede sig ved Handel, eller med andre Ord: 5,2 pCt. af Befolkningen hörte til denne Klasse. Betragte vi nu, hvorledes denne Klasse i det Hele var fordeelt over Hovedstaden, ville vi finde, at der i saa Henseende fandt den störste Ulighed Sted mellem Stadens forskjellige Qvarterer. Den efterfölgende Tabel viser, at Forholdet, naar man lader Nyboder og Citadellet udenfor Betragtningen, varierer imellem 3,6 pCt. (Christianshavn) og 12,8 pCt. (Strand Qvarteer).

	Den hele Befolkning.	Hovedpersoner og Medhjælpere.	Paa hvert 100 Mennesker kom
Öster Qvarteer	8565	809	9,4
Strand —	2499	321	12,8
Snarens —	4467	433	9,7
Vester —	8753	529	6,0
Nörre —	9074	456	5,0
Klædebo —	7169	441	6,1
Frimands Qvarteer	4925	473	9,6
Kjöbmager —	11285	937	8,3
Rosenborg —	10350	444	4,3
St. Annæ Vester Qvarteer	26571	1018	3,8
St. Annæ Öster —	13213	687	5,2
Christianshavns —	16807	600	3,6
Udenbyes Vester —	7296	321	4,4
Udenbyes Klædebo —	16870	662	3,9
Nyboder	6635	9	0,1
Citadellet	664	2	0,3
	155143	8142	5,2

Det turde maaskee være paafaldende, at der forholdsviis boe saa faa af den handlende Klasse i flere af de Qvarterer, hvor det forholdsviis störste Antal af den industrielle Klasse boer; i St. Annæ Vester og Rosenborg Qvarterer samt paa Christianshavn hörer saaledes kun resp. 3,8, 4,3 og 3,6 pCt. af Befolkningen til den handlende Klasse, medens den dog udgjör 5,2 pCt. af Folkemængden i det Hele, og netop disse Qvarterer höre til dem, hvor det forholdsviis störste Antal af den industrielle Klasse boer. Men man maa ikke lægge for megen Vægt paa dette ved förste Öiekast overraskende Særsyn, da her kun er taget Hensyn til Hovedpersonerne og Medhjælperne af den handlende Klasse, medens alle Dagleiere og Arbeidsfolk, der ligesaavel beskjæftiges og benyttes af de Handlende som af de Industridrivende, ere henregnede til den industrielle Klasse. Vil man derfor have en nogenledes korrekt Forestilling om, hvorledes den store Masse af de materielt Arbeidende er fordeelt over Stadens for-

skjellige Qvarterer, maa man sammenlægge de to Tabeller Pag. 58 og Pag. 63, og man vil da see, at det egentlig er Kjöbmager og Rosenborg Qvarterer, hvor den Deel af Befolkningen, der kan betegnes som den materielt arbeidende, er stærkest repræsenteret. Til Oplysning herom vil den nedenstaaende Tabel kunne tjene.

	Den hele Befolkning.	Hovedpersoner og Medhjælpere.	Paa hvert 100 Mennesker kom
Öster Qvarteer	8565	2202	25,7
Strand —	2499	580	23,2
Snarens —	4467	1237	27,7
Vester —	8753	1851	21,1
Nörre —	9074	2188	24,1
Klædebo —	7169	1541	21,5
Frimands —	4925	1337	27,1
Kjöbmager Qvarteer	11285	3754	33,3
Rosenborg —	10350	2979	28,8
St. Annæ Vester Qvarteer	26571	6487	24,4
St. Annæ Öster —	13213	2420	18,3
Christianshavns —	16807	3847	22,9
Udenbyes Vester —	7296	1399	19,2
Udenbyes Klædebo —	16870	3655	21,7
Nyboder	6635	241	3,6
Citadellet	664	12	1,8
	155143	35730	23,0

Det statistiske Bureau i October 1861.

C. N. David.